د اسلام دریم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

عثمان ابن عفان رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۳)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

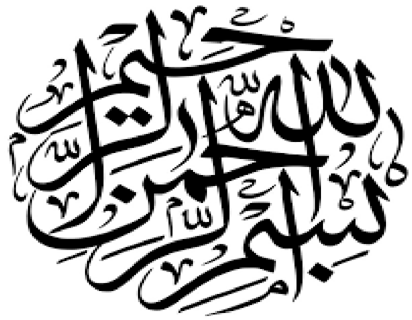

کتاب پېژندنه:

نوم : -------------- د عثمان ابن عفان (رضي الله عنه) سيرت.

ليکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتين).

ژباړن : -------------- خپله ليکوال.

ټايپ : -------------- حبل الله (المتين)

ډيزاين او PDF: --------- N. RASOOLI

کال: --------------- ۱۳۹۸ هجري لمريز

د خپرولو شميره: --------- (۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... **صفحه**
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اوله برخه: .... (۱)
د نسب شجره یې: .... (۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دویمه برخه: .... (۲)
عثمان (رضي الله عنه) ته ذین النورین ولې وایي: .... (۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دریمه برخه: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) حبشې ته دویم ځل هجرت: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت څلورمه برخه: .... (۷)
د رقیه (رضي الله عنها سره نکاح: .... (۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت پنځمه برخه: .... (۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت شپږمه برخه: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د میرمنې رقیه بي بي وفات: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اوومه برخه: .... (۱۲)
د تبوک غزا ته د مجاهدینو تیارول: .... (۱۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اتمه برخه: .... (۱۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت نهمه برخه: .... (۱۹)
د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) خلافت، باران نه کیدل او د عثمان (رض) صدقات........ (۱۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت لسمه برخه: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) کوهی: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت یولسمه برخه: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) فضایل: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دولسمه برخه: .... (۲۵)
د حدیبې صلحه: .... (۲۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دیارلسمه برخه: .... (۲۷)
د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدل: .... (۲۷)
د صلحې د شرایطو متن لیک: .... (۲۸)
معاهدې شرطونه: .... (۲۸)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت څوارلسمه برخه: .... (۲۹)
مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه: .... (۲۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت پنځلسمه برخه: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت شپاړسمه برخه: .... (۳۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عثمان (رضي الله عنه) باندې د جنت زیرې: .... (۳۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اوولسمه برخه: .... (۳۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اتلسمه برخه: .... (۳۶)
په اخیستو او خرڅولو کې اسانتیاوې: .... (۳۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت نورلسمه برخه: .... (۳۷)
د دین فکر او کرامات: .... (۳۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت شلمه برخه: .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت اسباب او د جنت زیری .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت یوویشتمه برخه: .... (۴۱)
عبدالله ابن سبا څوک وو؟ .... (۴۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دوویشتمه برخه: .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغیانو او دوکه شویو مسلمانانو ته خبرداری .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت درویشتمه برخه: .... (۴۵)
د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رایې .... (۴۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت څلورویشتمه برخه: .... (۴۶)
عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟ .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) شهادت: .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت پنځویشتمه برخه: .... (۴۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کیدل: .... (۴۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه[1] د سيرت (۱) برخه

نوم: عثمان.

القاب: ابو عبدالله، ذالنورين او كثير الحيا.

عثمان غني رضي الله عنه د پلار نوم عفان ابي القاص الاموي القريشي.

د مور نوم يې: اروي بنت كريز.

د زيږېدلو ځای مختلف ښودل شوي، مکه يا طايف.

د زيږېدلو نيټه يې **۵۷۶** ميلادي د عام الفيل نه شپږ کاله وروسته يعنې چې ابرهه په مکه مکرمه د حملې اراده کړې وه شپږ کاله وروسته.

ورونه يې له مور لخوا:

وليد بن عقبه، خالد بن عقبه، عمر بن عقبه، يوازې د مور نه خور آم کلثوم بنت عقبه، خپله خور آمنه بنت عفان.

د عثمان رضي الله عنه بيبيانې:

آم عمر بنت جندب، فاطمه بنت الوليد، رقيه بنت النبي صلى الله عليه وسلم آم، کلثوم بنت النبي صلى الله عليه وسلم، فاخته بنت غزوان، آم بنين بنت عيينه، رمله بنت شيبه او نائله بنت الراشه.

د عثمان رضي الله عنه اولادونه:

عمرو (رضي الله عنه)، خالد (رضي الله عنه)، ابان (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، مريم، وليد (رضي الله عنه)، سعيد (رضي الله عنه)، آم سعيد (رضى الله عنها) عبدالله (رضي الله عنه)، عبدالله الصغير (رضي الله عنه)، عبدالمالک (رضي الله عنه)، عائشه (رضى الله عنها)، آم ابان (رضى الله عنها)، آم عمر (رضى الله عنها)، آم خالد (رضى الله عنها) ام ريان، آم ابان الصغرى (رضى الله عنها) او اروي (رضي الله عنه).

- عثمان رضي الله عنه له ماشوموالي ډېر مهربانه او سخي انسان وو، تجارت سره يې ډېره مينه وه، همېشه به مختلفو ملکونو ته د تجارت لپاره تللو، دومره حياناک وو، چې کافرانو به د بيت الله شريف طواف په لغړه کولو، خو عثمان رضي الله عنه به سترګې ښکته نيولې وې چاته به يې نه کتل او نه به يې خپل عورت ښکاره کولو تر دې چې خپل لباس به يې هم د چا په وړاندې نه بدلولو.
- شرابو نه يې کرکه کوله، د خپل عقل په برکت يې خپل قوم کې اوچت مقام حاصل کړی وو، سخاوت يې د جهالت دور کې هم مشهور وو، هر مسکين، فقير، يتيم او کونډې سره به يې ممکن کومک کولو.
- د عمر (۳۴) کال يې وو چې د شام سفر باندې لاړو، عثمان رضي الله عنه خپله فرمايي، چې موږ د شام نه بيرته راروان شو، چې د آلزرقامقام ته راورسيدو نو قافله مو واړوله چې ارام وکړو، موږلا اوده شوي نه وو، خو نيم خوبه حالت کې وو چې غيبي اواز مو واوريدو، چې پورته شئ تاسې لا تر

[1] - رواه مسلم شريف، والترمزي و ابن ماجه فی باب حکاية الصحابه (رض)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سه غفلت کې یې او مکه کې نبي علیه سلام مبعوث شوی، عثمان رضي الله عنه، فرمایي ټولو اواز واورېدو خو اواز کوونکی معلوم نه شو.

☚ نو موږ بیرته قافله بار کړه او راروان شو، چې کله مکې ته داخل شو نو تر ټولو اول ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) مخې ته راغې، ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل چې عثمانه زه تاسې پسې ګرځېدم چېرته ورک وې؟

نو ما ورته وویل: زه خو د شام په سفر تللی وم، تجارتي قافله مې اوس راورسیده، ولې خیر شه؟ زما سره دې کوم کار وو؟ نو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل ولې ته نه یې خبر چې څه پېښ شوي؟ عثمان رضي الله عنه فرمایي ما ورته وویل خلکو لاره کې خبر کړم، نو ابوبکر صدیق رض رضي الله عنه الله عنه راته وویل نو بیا ستا څه رایه ده ته خو عقلمند انسان یې تا ته دې کار کې سستي نده پکار.

که ستا د محمد (صلی الله علیه وسلم) په باره کې کوم بل نظر وي ما خبر کړه، عثمان (رضي الله عنه) وایي ما ورته وویل: زه نه پوهېږم خو تر محمد (صلی الله علیه وسلم) غوره او صادق انسان خو موږ کې بل نشته.

نو دې وخت کې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په همدې لاره تیرېدلو، چې موږ یې ولیدلو تشریف یې راوړو او ویې ویل: عثمانه د خیر په کار کې سستي مه کوه او زه یوازې عربو ته نه بلکې ټولې نړۍ ته پیغمبر راستول شوی یم.

☚ عثمان (رضي الله عنه) فرمایي: نور صبر را څخه و نه شو او (لا اله الاالله محمد رسول الله) کلمه مې وویله.

عثمان (رضي الله عنه) وایي: بیا مې دواړو ته د شام د الزرقا مقام اواز په باره کې وویل، چې موږ داسې لوړ اواز واورېدو، چې ټول یې رابیدار کړو خو اواز کوونکی مو و نه لیدو، چې په دې خبره باندې رسول الله صلی الله علیه وسلم او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) دواړه بیخي زیات خوشحاله شول.

☚ عثمان رضی الله عنه فرمایي، چې کله زه کور ته لاړم، نو تره یا کاکا مې ابي الحکم خبر شو، چې تا اسلام قبول کړی؛ هغه غاړه کې رسۍ یا پړی راته واچولو او ټول بدن یې راته کلک وتړلو، بیا یې راته وویل: تر څو چې دې دغه د یتیم دین نوي پرېښودې نه دې پرېږدم، عثمان (رضي الله عنه) فرمایي: چې ما ورته وویل: قسم په هغه ذات چې ماته یې هدایت نصیب کړی، چې غوښې مې ټوټه، ټوټه پرې کړې که مې د دې دین نه راوګرزوې.

☚ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي: چې کله مې تره ابو الحکم پوی شو چې اراده مې کلکه ده نو بیرته یې خوشې کړم، نو سمدستي دار ارقم ته راغلم چې دې وخت کې فقط ابوبکر صدیق (رضي الله عنه)، علي (رضي الله عنه)، زید بن حارث (رضي الله عنه) او خدیجه رضی الله عنها مسلمانان شوي وو، چې نارینه وو کې څلورم زه وم.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان ذين النورين (رضي الله عنه) د سيرت (۲) برخه:

➤ د انس ابن مالک (رضي الله عنه) څخه روايت دی، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي، چې زه به د هغه چا نه ځنګه حيا نه کوم چې ملايکې ترينه حيا کوي؟

عثمان رضی الله ته ذی النورين ولې وايې؟

دا ځکه، عثمان رضی الله عنه د رسول الله صلی الله عليه وسلم دوه لورګانې په نکاح کې اخيستې وې، اول يې رقيه (رضي الله عنه) بيا چې کله هغه وفات شوه نو ام کلثوم (رضي الله عنه) يې ورته په نکاح کړه، تفصيل به يې په خپل وخت ذکر شي.

کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته معلومه شوه، چې د عثمان (رضي الله عنه) تره ابو الحکم هغه ترلی وه او همدغه وخت نه بعد کافرانو ياسر (رضي الله عنه) او آم ياسر (رضي الله عنه) مور او زوی شهيدان کړل نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خپل صحابه راغونډ کړل او ورته يې وفرمايل که تاسو هجرت کولای شئ؟ نو تاسې حبشې ته هجرت وکړئ زما خو تره ابوطالب شته هغه زما دفاع کوي خو تاسو ته خطر دی.

تاسو خو ياسر (رضي الله عنه) او دهغه مور وليدل، چې کافرانو شهيدان کړل، نو تاسې حبشې ته لاړ شئ هلته يو عادل بادشاه دی، چې اصمحه نوميږي هلته څوک په چا ظلم نه شي کولای، تاسو هلته اوسئ تر څو چې دغه دين مظبوط شي او ملګري مو زيات شي بيا به راشئ، نو (۱۵) يا (۱۶) تنان هجرت کولو ته تيار شول، چې د دوی په سر کې عثمان (رضي الله عنه) وو، او دغه په اسلام کې اولنی هجرت وو چې دغه کسانو ته په برخه شو.

(۱) عثمان ابن عفان (رضي الله عنه)

(۲) رقيه (رضی الله عنها) بنت محمد (صلی الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) بي بي.

(۳) ابو حذيفه ابن عقبه (رضي الله عنه).

(۴) سهلة بنت سهل (رضی الله عنها) د ابو حذيفه بي بي.

(۵) بير ابن عوام (رضي الله عنه).

(۶) مصعب ابن عمير (رضي الله عنه).

(۷) عبد الرحمن ابن عوف (رضي الله عنه).

(۸) ابو سلمه بن عبد الاسد (رضي الله عنه).

(۹) ام سلمه (رضی الله عنها) بنت ابی امية د ابي سلمه بي بي.

(۱۰) عثمان ابن مظعون (رضي الله عنه).

(۱۱) عامر ابن ربيعة (رضي الله عنه).

(۱۲) ليلا بنت ابي خصمة (رضی الله عنها) د عامر ابن ربيعة بي بي.

(۱۳) ابو سبره بن ادهم (رضي الله عنه).

(۱۴) حاطب بن عمرو (رضي الله عنه).

(۱۵) سهيل (رضي الله عنه).

(۱۶) عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه).

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د دغې مهاجرينو مشر عثمان ابن مظعون رضي الله عنه وټاکلو، دوی چې کله له کورنو څخه ووتل او نيل درياب ته ورسيدل د مکې مشرکين خبر شول نو سمدستي يې تکړه په آسونو سواره کسان ورپسې واستول؛ خو هغوی چې څنګه هلته رسيدلي وو دوه کشتۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته موجود وې هغه کشتۍ عثمان (رضي الله عنه) په کرایه واخیستې هره یوه یې په یو دینار او دغه (۱۵) تنان مهاجرین پکې سپاره شول، کله چې کشتۍ د نیل دریاب منځ ته ورسیده د مشرکینو کسان د نیل دریاب غاړې ته ورسیدل؛ خو هغوی ته نورې کشتۍ په لاس ورنغلې چې په کې سواره شي نو بیرته ستانه شول.

او دغه مهاجرین الله (ج) سلامت حبشې ته ورسول، هلته یې د اصحمة بادشاه سره ارام او سیدل پیل کړل؛ خو په همدې وخت کې یو بل ظالم بادشاه په حبشه حمله وکړه غوښتل یې دغه بادشاه مړ کړي، نو دوی د دریاب پورې غاړه د حبشي د بادشاه د فوځ سره سخت مقاومت وکړ.

ام سلمه (رضی الله عنها) فرمایي: په دې وخت کې په موږ سخته پریشاني راغله چې الله ج دې نکړي که دغه عادل بادشاه مړ شي نو زموږ به څه حال کیږي او په بې صبرئ سره مو انتظار کولو اخر کې مو فیصله وکړه، چې زموږ یو تن باید هلته ورشي که جنګ دوامداره شو کومک به ورسره وکړي او که د حبشي بادشاه کامیاب شو نو موږ ته به زر خبر راورسوئ، نو؛ موږ ټولو به دعاګانې کولې چې الله ج دغه عادل بادشاه کامیاب کړي نو زبیر ابن عوام (رضی الله عنه) لامبو یاده وه او تکړه هم وو، هغه ته مو ژۍ یا د پسه پوستکی ډک کړ او له سینده پرې پورې یو تلو، دې وخت کې د اصحمه بادشاه لښکر کامیاب شو او هغه بل ظالم یې ووژلو او فوځ یې وتښتېدو، نو زبیر ابن عوام (رضي الله عنه) بیرته په بیړه دې خوا ته راپورې وتلو او موږ ته یې خپل څادر باندې اشارې شروع کړې چې موږ پوی شو چې بادشاه اصحمه کامیاب شوی نو دومره خوشحاله شو چې حد یې نشته، د همدې کال شوال میاشت کې اوازه خپره شوه چې د مکې مشرکینو اسلام قبول کړی، ام سلمه (رضي الله عنه) فرمایې موږ بیرته راستانه شوو، چې خپلو خلکو پسې ډیر خپه وو خو کله چې مکې مکرمې ته رانژدې شو نو معلومه شوه چې هغه اوازه دروا غوه، بعضې مهاجر بیرته حبشې ته لاړل او بعظې مکې مکرمې ته داخل شول.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت (۳) برخه:

دوهم وار د حبشې هجرت[2]

➤ په روایتونو کې ذکر شوي کله چې د حبشې نه اولني مهاجرین بیرته راوګرزېدل او مکې مکرمې ته نژدې شول نو معلومه شوه چې د مکې د مشرکینو د اسلام راوړلو خبره دروا غوه بعضې بیرته لاړل او بعضي پټ د چا خوا ته لاړل او امن یې وغوښتو؛ خو د مشرکینو ظلمونه هماغسې جاري وو.

➤ ام سلمه (رضی الله عنها) فرمایي، چې ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته د حبشې د امن او عدل ذکر وکړو او ورته ومې ویل چې هلته موږ ته د خپل عبادت مکمله ازادي وه، هغوی په موږ هیڅ پابندي نه وه لګولې، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم بیا صحابه کرامو ته د هجرت امر وکړ، نو دا ځل (۸۳) نارینه او (۱۸ یا ۱۹) ښځې هجرت ته تیار شول؛ خو دومره لوی تعداد مهاجرینو پټ تلل هم له ستونزو خالي نه وو ځکه اول ځل هجرت باندې مشرکین رابیدار شوي وو، بلهدا چې په دې دویم

---

[2] - البدایه والنهایه او مسلم شریف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـل هجـرت کـې هـم عثمـان (رضـي الله عنـه) او د رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) لـور او د عثمـان (رضـي الله عنـه) بـي بـي هـم وه او رسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم سـره ډېـر زيـات فکـر وو، چـې دوی څنګـه هلتـه پخيـر سـره سـلامت ورسـېږي نـو د تيـر هجـرت پشـان يـې ورتـه د شـپې پروګـرام برابـر کـړو او دغـه مهـاجرين ووتـل کلـه چـې سـحر شـو مکـه مکرمـه کـې اوازه شـوه، چـې زيـات تعـداد مسـلمانانو بيـا هجـرت کـړی نـو ټـول مشـرکين سـره راټـول شـول چـې څنګـه چـل وکـړي څکـه اولنـي ځـل بانـدې چـې يـې ځوانـان ورپسـې ليـږل وو هغـوی تـرې لـه دريابـه پوريـوتي وو نـو دا ځـل بـه هـم دا کـار ناکـام وي اخـر يـې فيصـله وکـړه چـې مـوږ بايـد نجاشـي تـه تحفـې ور ولېـږو او د هغـوی شـيطاني ورتـه وکـړو او عيبونـه يـې ورتـه بيـان کـړو، چـې مـوږ تـه يـې پـه لاس راکـړي او بيـا مـوږ ورسـره هغـه څـه وکـړو چـې زمـوږ زړه يـې غـواړي، نـو؛ تحفـې يـې راغونـډې کـړې او عمـرو ابن العـاص (رضـي الله عنـه) چـې لا تـر اوسـه مسـلمان شـوی نـه وه، او عبـد الله بـن ربيعه ته يې ورکړې او حبشې ته يې ولېږل، مهاجرين هم په خيريت هلته رسيدلي وو.

عمـرو ابن العـاص چـې هوښـيار او زيريـک وه د شـپې يـې د نجاشـي درباريـانو سـره ملاقاتونـه وکـړل تحفـې يـې ورکـړې او هغـوی يـې راضـي کـړل چـې تاسـو بـه صـبا تـه زمـوږ د خبـرو تصـديق کـوئ او نجاشـي بادشـاه بـه دې تـه راضـي کـوئ، چـې دغـه مهـاجر مـوږ تـه واپـس راکـړي، صـبا تـه چـې کلـه عمـرو ابن العـاص او عبـد الله ابـن ربيعـة دربـار تـه د تللـو اجـازت واخيسـتو نـو اول يـې سـجدې ولړولـې بيـا نجاشـي بادشـاه تـه مخامخ ودريدل او خپلې د مکر او فريب نه ډکې خبرې يې پيل کړې او ويې ويل:

☜ بادشـاه عـالي جنـاب دغـه تاتـه راغلـي خلـک ټـول بـدکاره، بـد اخلاقـه، کـم عقلـه او د خپلـو مشـرانو نافرمانه خلک دي دوی به دلته هم فساد خپور کړي.

☜ زياتـه يـې کـړه دغـه خلکـو خپـل د پـلار نيکـه ديـن پريښـې نـوی ديـن يـې پيـدا کـړی، دوی نـه سـتا پـه ديـن دي او نه زموږ په دين نو څکه ته د دوی له شره ځان خلاص کړه او موږ ته يې وسپاره.

او د دوی دغـه خبـرې درباريـانو هـم پـه مـد وشـد ورسـره تکرارولـې، چـې هـو بادشـاه صـاحب د دوی نـه مـوږ تـه خطـره ده او درباريـانو هغـه تحفـې چـې د بادشـاه لپـاره وې هـم پـيش کـړې، خـو نجاشـي بادشـاه يـو عـادل انسـان وو امـر يـې وکـړو چـې د دې مهـاجرو لـه ډلـې يـو مشـر يـې راولـئ چـې د هغـوی خبـرې هـم واورم؛ نـو کلـه چـې مهـاجرو تـه خبـر ورسـيد، چـې د مکـې مشـرکينو ورپسـې خلـک رالېږلـي او بادشـاه تـه يـې شـکايت کـړی نـو پـه خپلـو کـې يـې مشـوره وکـړه چـې بايـد جعفـر ابـن ابـي طالـب (رضـي الله عنـه) چـې د رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) د تـره زوی دی او ښـه فصـيحه ژبـه لـري ورولېـږي تـر څـو د مهـاجرينو نـه دفاع وکړي.

نو کله چې جعفر (رضي الله عنه) د نجاشي دربار ته داخل شو نو،

➔ د اسـلام تحفـه يعنـې سـلام علـى عبـد الله الصـالح يـې وويـل او بادشـاه تـه مخـامخ شـو، نـو دغـه اول فرصـت وو چـې عمـرو ابن العـاص تـه پـه لاس ورغـې بادشـاه تـه يـې وويـل ګـوره مـا درتـه نـه وو ويلـي، چـې بې ادبه دي؟

➔ ده تا ته سجده ونکړه چې دا ستا لپاره بې عزتي ده.

➔ بادشاه له جعفر (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه سجده دې ولې و نه لګوله؟

➔ جعفر (رضي الله عنه) ورته وويل موږ ته اسلام غير د الله جل جلا له نه د سجدې اجازت نه راکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

← بیا نجاشي ورته وویل، چې تاسې ولې د پلار نیکه دین پرېښود؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل، موږ به خپلې لورګانې ژوندی ښخولې، یو بل به مو په ناحقه وژل، زنا به مو کوله، دښمنیانې به سلګونه کلونه روانې وې، مالدار به غریب وژل، خو چا به ترینه پوښتنه نه کوله موږ به په خپل لاس بتان جوړ کړل بیا به مو ورته سجدې کولې، دبیت الله نه به مو په لغړه طوافونه کول، د حیا په نوم موږ هیڅ نه پیژندل، رشوت، سود، جواري زموږ عادت وو.

بیا الله(ج) موږ ته نبي صلی الله علیه وسلم راولېږلو، چې د بهترین خاندان نه دی، موږ یې د پورته ذکر شوو بدو عملونو راوګرزولو، د یو الله(ج) عبادت مو شروع کړو هغه موږ ته د صله رحمۍ، نیکو اخلاقو، ظلم نه کولو، سود، رشوت او جواري نکولو امر کوي، دښمني نه کولو ترغیب راکوي نو نجاشي ورته وویل:

← ایا تاسو سره د هغه کتاب نه څه شته چې ماته یې واوروئ؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل هو دادی.

← نو بیا **جعفر** (رضي الله عنه) د سورت مریم اولنې مبارک ایاتونه په اطمنان او ښکلي اواز تلاوت کړل، چې د نجاشي زړه ورته نرم شو، تاثیر یې وربانديې وکړ او په ژړا شو تر دې چې ږیره یې لمده شوه کله چې درباریانو د نجاشي بادشاه ژړا ولیده هغوی هم د مکر ژړاګانې شروع کړې تر هغې چې مخې ته یې کوم شیان ایښي وه هغه لامده شول.

← بیا نجاشي عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) او عبد الله بن ربیعه ته وویل تاسو تلای شئ، قسم دی چې هیڅ کله به هم درته دغه خلک تسلیم نکړم او د هغوی هغه تحفې یې بیرته واپس کړې.

عمرو ابن العاص او عبد الله بن ربیعه بیرته راروان شول، چې لږ مزل یې وکړو عمرو ابن العاص وویل قسم دی زه یو ځل بیا صبا ورځم او دا وار د چل فریب او دروا غو کار اخلم.

عبد الله ابن ربیعه ورته وویل: ظالمه موږ خپل کوښښ وکړ او ته خو پوهیږې چې دغه مهاجرو کې زما او ستا دواړو خپلوان شته نور ترې تیر شه رازه چې لاړ شو خو عمرو ابن العاص و نه منله بیرته راستانه شول.

صبا ته بیا دربار ته حاضر شول او ویې ویل: بادشاه صاحب دا خلک ستاسو دین پسې هم بد وایې ته ترې پوښتنه وکړه بادشاه بیا جواب ورولیګلو چې یو تن راشي او خپله صفایي وړاندې کړي.

دغه خبر مسلمانان زیات تشویش کې کړل کله چې دغه بادشاه او رعیت یې عیسایان وه نو بیا یې **جعفر** (رضي الله عنه) ورولیګلو:

جعفر (رضي الله عنه) ته ټولو وویل: دروغ ویل فایده نلري رښتیا خبره ورته کوه چې هر څه کیږي نصیب به مو وي، **جعفر** (رضي الله عنه) بادشاه ته حاضر شو بادشاه ترې پوښتنه وکړه، چې تاسو د عیسی علیه السلام په باره کې څه عقیده لرئ؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وویل، چې عیسی (ع) د الله(ج) بنده او رسول دی، د مریم بي بي زوی او پوکی نه پیدا شوی دی، د الله(ج) په حکم یې مړي ژوندي کول او د الله(ج) په حکم یې مریضان روغول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ نجاشـي چـې کلکـه دا خبـرې واوريـدلې يـو ډکـې يـې راوچـت کـړ او ويـې ويـل قسـم پـه الله (ج) عيسـى (ع) د دې ډکي په اندازه نه زيات او نه کم دى همدغه خبره بيخي صحيح ده.

➔ بيـا نجاشـي عمـرو ابن العـاص تـه وويـل کـه تاسـو سـفيران نـه واى مـا بـه تاسـو قتـل کـړي واى، خـو ځـان وباسـئ او بيـا دلتـه رانشـئ، دوى دواړه بيرتـه نـا اميـده راسـتانه شـول، او مسـلمانانو حبشـه کـې ارام ژوند پيل کړو.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت مبارک (۴) برخه [3]

د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) لور رقيه (رضي الله عنها) سره نکاح:

د رسـول (صـلى الله عليـه وسـلم) د بعثـت نـه مخکـې د رسـول صـلى الله عليـه وسـلم دوه ترونـه ابولهـب او ابوطالـب رسـول (صـلى الله عليـه وسـلم) او بـي بـي خـديجې (رضـى الله عنهـا) تـه راغلـل، چـې دواړه لورګـانې رقيـه او ام کلثـوم د ابولهـب ځـامنو تـه ورکـړې، چـې دې کـار رسـول الله صـلى الله صـلى الله عليـه وسـلم او بـي بـي خديجـه (رضـى الله عنهـا) زيـات خفـه کـړل، ځکـه چـې ابولهـب يـو بـد اخلاقـه، بـد کـرداره او ظالم انسان وو، او ښځه يې ام جميل هم له ده بدتره، بد زبانه، بد کرداره او بد اخلاقه وه،

خـو رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) او بـي بـي خـديجې (رضـى الله عنهـا) ځکـه انکـار نشـو کـولاى، چـې ابـو طالـب ورسـره وه او ابـو طالـب پـه رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) زيـات مهربانـه وو، همـده يـې پالنـه کړې وه.

نـو ځکـه يـې دواړه لورګـانې د ابولهـب زامنـو تـه ورکـړې، خـو بـي بـي خـديجې (رضـى الله عنهـا) بـه همېشـه سـوالونه کـول چـې الله (ج) دې دا ودونـه ونکـړي او کـوم مشـکل پکـې جـوړ شـي، کلـه چـې رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) مبعـوث شـو نـو تـر ټولـو زيـات مخالفـت يـې همـدې ملعـون تـره او ښـځې ام جميـل کولـو چـې د رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) او بـي بـي خـديجې (رضـى الله عنهـا) کرکـه نـوره هـم زياتـه شوه.

يـوه ورځ رسـول صـلى الله عليـه وسـلم بيـت الله شـريف کـې ناسـت وو ابـوبکر صـديق (رضـي الله عنـه) هـم ورسـره وو، چـې لعنتـي ام جميـل راغلـه او لاسـونه يـې د شـګو ډک کـړي وه چـې راورسـيده لـه خـولې يـې زګونـه روان وو او ابـو بکـر صـديق (رضـي الله عنـه) تـه يـې وويـل، چېرتـه دى هغـه د نبـوت دعويـدار چـې خولـه يـې لـه شـګو ډکـه کـړم او رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) تـه يـې ړه ړه کتـل او ليـدلو يـې نـه، بيـا بيرتـه لـه بيـت الله شـريف ووتلـه نـو ابـو بکـر صـديق (رضـي الله عنـه) لـه رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) نـه پوښـتنه وکـړه، چـې يـا رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) ام جميـل خـو تـا تـه کتـل ايـا تـه يـې نـه ليـدلې؟ نـو رسـول الله (صـلى الله عليـه وسـلم) ورتـه وفرمايـل چـې الله (ج) ورتـه پـه سـترګو پـردې واچـولې دغـه واقعـه د صفا د غونډۍ نه وروسته وه.

او د صفا واقعه داسې وه، کله چې دغه آيات مبارک نازل شو،

---

[3] - ماخوذ من کتاب الاستعاب باب حکاية الصحابه، البدايه والنهايه، وصحيح مسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم، وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ،

ژباړه: تر ټولو لومړی خپل خپلوان وویروه او دعوت ورکړه.

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل ټول خپلوان راټول کړل د صفا غونډۍ سره، بیا یې ورته وویل، چې که زه تاسو ته ووایم چې یو خطرناک دښمن تاسو باندې حمله کوونکی دی تاسو به یې ومنئ چې زه رښتیا وایم؟

ټولو په یو اواز ورته وویل هو ته همېشه رښتینی یې تا کله هم دروا غ ندي ویلي، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل نو زه تاسو د الله (ج) د عذاب نه ویروم تاسو زما نبوت ومنئ او مسلمانان شئ، دې وخت کې ابولهب لعین اوچت شو ویې ویل هلاک شې، نعوذ بالله تا موږ د دې لپاره راغونښتي یو، نو الله (ج) د تَبَّتْ يَدَا أَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ مبارک سورت نازل کړو، چې دې کې د ابولهب او د ده د ښځې بدي بیان شوې وه نو ځکه ام جمیل پورته عمل وکړو، کله چې ملعون ابولهب کور ته لاړو نو دواړو ښځې او خاوند خپلو ځامنو ته عتبه او عتیبه ته وویل، که تاسو د محمد (صلی الله علیه وسلم) لورګانو ته طلاق ورنکړ ستاسې لیدل په موږ حرام دي تاسو نه ګورئ چې محمد (صلی الله علیه وسلم) وایې چې زموږ په باره کې سورت نازل شوی.

هغوی کې عتیبه بې له کوم مشکل طلاق ورته ولېږلو خو عتبه په دې کفایت ونکړ او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته راغې اول یې کنځل وکړل بیا یې طلاق ورکړ، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته خیرا وکړه چې د الله (ج) د زمریانو نه دې یو زمری دربانــدې مسلط شي چې همداسې وشول او زمري ټوټه ټوټه کړو چې تفصیل به یې بیا وروسته بیان کړو.

دغه زمانه کې هم طلاق یو لوی عیب او شرم ګڼل کیدو نو ځکه بې بې رقیه (رضی الله عنها) او بې بې ام کلثوم (رضی الله عنها) دواړو ځان خپلې مور بې بې خدیجې (رضی الله عنها) غېږ ته واچوو او په ژړا شوې.

بې بې خدیجې (رضی الله عنها) ورته وویل، دا خو زما ارمان وو، چې داسې وخت راشي چې تاسو دواړه د واده نه مخکې له دې لعینانو خلاصې شۍ او ما به الله (ج) ته سوالونه کول تاسو مه خپه کېږئ، الله (ج) به تاسو ته غوره خاوندان درکړي.

نو عثمان (رضي الله عنه) چې خبر شو چې عتبه بن ابي لهب او عتیبه بن ابي لهب د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لورګانو ته طلاق ورکړی، نو له فرصت نه یې استفاده وکړه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې د بې بې رقیه (رضی الله عنها) د واده پیغام ورولېږلو چې دې سره به یې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره رشته نوره هم مضبوطه شي او د نبي اخرزمان (صلی الله علیه وسلم) لور به یې هم په نصیب شي چې دغه پیغام باندې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بې بې خدیجه (رضی الله عنها) زیات خوشحاله شول او دواړو بي بي رقیه (رضي الله عنها) ورته په نکاح ورکړه.

د بې بې رقیه (رضی الله عنها) یې د حبشې د هجرت په وخت یو زوی عبد الله هم پیدا شو، عثمان (رضي الله عنه) د حیا یوه نمونه وه ډېر زیات حیاناک وه، سعید ابن العاص (رضي الله عنه) د عایشې صدیقې (رضي الله عنها) نه روایت کوي چې یوه ورځ رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور کې تشریف فرما وه، او اړخ یې لڅولی وه او پنډې مبارکې یې تر پنډیو ښکاره وې نو ابوبکر صدیق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(رضـي الله عنـه) راغـی اجـازت یـې وغوښـتو او راغـې، خـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) هماغسـې پـروت وو بیـا عمـر (رضـي الله عنـه) اجـازت وغوښـتو او راغـې خـو رسـول (صـلی الله علیـه وسـلم) هماغسـې پـروت وو او پنـډۍ مبارکې یـې ښکاره وې بیـا عثمـان (رضـي الله عنـه) اجـازت وغوښـتو نـو د راتلو مخکې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پورته شو او خپلې پنډۍ مبارکې یې پټې کړې.

نـو مـا لـه رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) نـه پوښـتنه وکـړه چـې یـا رسـول الله زمـا پـلار او عمـر (رضـي الله عنـه) راغلـل سـتا پنـډۍ مبـارکې ښـکاره وې او تـه پـروت وې، خـو چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) راغـی تـه پورتـه شـوې او پنـډۍ دې هـم پټـې کـړې، نـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) ورتـه وفرمایـل زه بـه لـه هغـه چـا ولـې حیـا نـه کـوم چـې ملایکـې ترینـه حیـا کـوي او بلـه دا چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) دومـره حیانـاک دی کـه زه همدا سـې پـروت وی او پنـډۍ مـې ښـکاره وی نـو هغـه چـې د کـوم ضـرورت او کـار لپـاره راغلـی وه هغه به ترینه پاتې وو او بیرته به لاړ وه نو ځکه زه ورته راکیناستم.

➜ یـو حـدیث شـریف کـې د عبـد الله ابـن قـیس (رضـي الله عنـه) نـه روایـت دی چـې رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) زمـا سـره د قجـورو بـاغ کـې ناسـت وه او ابـو لختـي کـې یـې پښـې اچـولې وې او اوبـه بهیـدلې چـې دروازه وټکیـده نـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) وفرمایـل، ابـن قیسـه ورشـه یـو داسـې کـس راغـې چـې جنتـي دی دروازه ورتـه خلاصـه کـړه، عبـد الله قـیس (رضـي الله عنـه) فرمـایي چـې زه ورغلـم دروازه مـې خلاصـه کـړه نـو ابـوبکر صـدیق (رضـي الله عنـه) وو، هغـه رادننـه شـو هغـه هـم پښـې مبـارکې اوبـو کـې ښـکته کـړې بیـا چـا دروازه وټکولـه بیـا رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) وفرمایـل ورشـه دروازه خلاصـه کـړه یـو جنتـي شـخص راروان دی چـې مـا دروازه خلاصـه کـړه هغـه عمـر (رضـي الله عنـه) وو، هغـه هـم پښـې مبـارکې د اوبـو لښـتي کـې ښـکته کـړې، بیـا دروازه وټکـول شـوه بیـا رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) وفرمایـل ورشـه یـو جنتـي شـخص راغـی دروازه ورتـه خلاصـه کـړه چـې زه ورغلـم نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) وه هغـه هـم د اوبـو لښـتي کـې خپلـې پښـې مبـارکې ښـکته کـړې، دوی ټولـو تـه بـار بار د جنت زیری ورکول شوی وه.[*]

❀ ❀ ❀ ❀ ❀

د عثمان ذی النورین رضي الله عنه د سیرت (۵) برخه.

کلـه چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) دوهـم ځـل بیـا حبشـي تـه هجـرت وکـړ؛ نـو هلتـه مسـلمان مهـاجرین لـږ لـږ نـور هـم روان وه او نجاشـي هـم اسـلام راوړی وه؛ خـو د خلکـو لـه ویـرې یـې فقـط مسـلمانانو تـه اظهـار کـړی وه.

بـل خـوا مکمـه معظمـه کـې د مکـې یـو د لویـو سـردارانو - ولیـد بـن مغیـره او احیحـة هـم اسـلام راوړی وه نـو کلـه چـې مهـاجرین خبـر شـول ډېـرو یکـې د بیرتـه راسـتنیدو تکـل وکـړ، ځکـه ټولـو نـه ډېـر محبـوب خپلوان پاتې وه، چې هغې کې عثمان (رضي الله عنه) او بي بي رقیه (رضی الله عنها) هم وه.

---

[*] اخرجه صحیح مسلم فی باب عثمان ابن عفان رض صفحه 6363_6362 کتاب نظرات فی تاریخ خلفاء الراشدین استاذ حلمی ناصر مصر حیاة الصحابه رض باب عثمان رض.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول (33) نفرو د بیرته تللو اراده وکړه چې عثمان (رضي الله عنه) بي بي رقیه (رضی الله عنها) او ځوی یې او زبیر ابن عوام د بي بي خدیجې (رضی الله عنها) خوری او عبدالله ابن جحش د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د پلار لخوا نه د ترور زوی، والسکران بن عمرو (رضي الله عنه) او نور صحابه مهاجرین وه.

بي بي رقیه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) پسې ډیره خپه وه ځکه چې د هغې عمر هم زیات وو بل خوا خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پسې هم خپه وه، چې چا ورته تکلیف نه وي رسولی.

خو حبشه یو افریقایي ملک وه او له مکې ډیره لرې پرته سیمه وه، ځوک د مکې د خلکو له احواله څخه نه خبریدل، دلته مکه کې ام المومنین خدیجې (رضی الله عنها) خپل روح الله (ج) ته سپارلی وه.

او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تره ابو طالب هم وفات شوی وه، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات پریشانه وه ځکه تر ټولو زیات په همدې دوه تنانو ډاډه وو دواړه تري وفات شول نو د هجرت فیصله یې وکړه او اخر یې هجرت هم وکړو؛ خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نورې لورګانې پاتې شوې وې او ام سلمه (رضی الله عنها) هند بنت ابي امیه چې د اول هجرت نه بعد مکه کې پاتې وه هم ورسره بي بي رقیه (رضی الله عنها) حبشه کې مهاجره وه، خو رقیه (رضی الله عنها) ته د مکې هیڅ احوال معلوم نه وو، نو رقیه (رضی الله عنها) خپل خاوند عثمان (رضي الله عنه) ته وویل مور پلار مې ډیر یادیږي او زړه مې داسې ګواهي کوي چې مکه کې کومه لویه پېښه شوې ده؛ که ستا خوښه وي بیرته به لاړ شو؟

عثمان (رضي الله عنه) هم د هجرت لمبو سوزولی وو، ورته یې د تیارۍ حکم وکړ، عثمان (رضي الله عنه) رقیه (رضی الله عنها) او خپل ماشوم عبدالله راروان کړل کله چې له ډیر مشقت او اوږد سفر نه بعد مکې ته راورسیدل نو مکه کې داسې چپه چوپتیا وه لکه چې خزان وهلې وي نو رقیه (رضی الله عنها) تر ټولو اول د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته لاړه هلته یې ام کلثوم (رضي الله عنها)، فاطمه (رضي الله عنها) او ام سلمه (رضي الله عنها) وموندل مور یې تر سترګو نشوه.

بل خو هغوی هم د دې په ځای چې د رقیې (رض) راتلو ته یې باید د خوشحالۍ اظهار کړی وای نو د دې استقبال یې په اوښکو تویولو وکړ نو رقیه (رضي الله عنها) پوښتنه وکړه مور مې چیرته ده؟

هغوی ټول چوپ وه بیا یې وویل زر شئ ووایی پلار مې څه شو؟ ما ته یې زر راولئ.

نور مې زړه چوي، هلئ زر شئ ووایی کله هغوی چیرته دي، نو هغوی تري غیر چاپیرې کړې ورته یې وویل مور، مور خپل روح الله (ج) ته سپارلی او پلار جان مکه پریښې مدینې ته یې هجرت کړی او ابو طالب هم مړ شوی دی.

اخر کې ام سلمه (رضی الله عنها) ورته د لاسه ورکړه چې ته مه خفه کیږه مور هم مدینې منورې ته ځو خو فقط د فرصت انتظار کوو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مور پسې زید بن حارثه (رضي الله عنه) رالیږي، بل خوا عثمان (رضي الله عنه) باندې هم د دې خبر په اوریدو مکه مکرمه سور تنور شوه، نو رقیه (رضی الله عنها) ته یې وویل زرشه تیاری وکړه چې مدینې منورې ته لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقيه (رضي الله عنها) هم د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لیدلو ته ډیره لیواله وه دواړو د خپل ځوی په شمول مدینې منورې ته هجرت وکړ او خپل حبیب (صلی الله علیه وسلم) سره یو ځای شول.

لاره ډیره اوږده وه او د مشرکینو لخوا نه ورته خطر وو خو دوی الله (ج) روغ جوړ ورسول او کوم مانع موجود نه شو.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د رقې (رضی الله عنها) او عثمان (رضي الله عنه) د ورتلو نه خبر شو بیخي زیات خوشحاله شو او هغه لا پخوا زید بن حارثه (رضي الله عنه) مکې ته د ام کلثوم (رضي الله عنها) او فاطمې (رضي الله عنها) راوستو لپاره استولی وه، چې فقط څو ورځې بعد یې هغوی هم راوستل.

عثمان (رضی الله عنها) مدینه منوره کې هم خپل تجارت شروع کړ او ډیر لږ وخت کې یې وده ورکړه چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت په برکت انصار او مهاجرین ټول ترې مستفید کیدل او د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت هلته هم مشهور شو.

او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به هم ورته د تجارت کولو او د حلال تجارت کولو اجرونه بیانول.[٥]

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت مبارک (۶) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د میرمنې بي بي رقې رضي الله عنها وفات.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) مدینې منورې ته تشریف یوړو نو بي بي رقیه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) پسې د زیات خفګان له امله مریضه شوه.

دې وخت کې د بدر غزوه پېښه شوه، د بدر غزوه د اسلام تر ټولو مهمه غزوه وه چې مسلمانانو په کې بری حاصل کړ او د کفارو ټول سرکښه مشران پکې مردار شول تر (۷۰) کسانو مردار او همدومره اسیران شول، خو عثمان (رضي الله عنه) چې کله دې غزوې ته تیاری ونیوه نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) چې خپله ګرانه لور او د دې خراب حالت ولیدو نو عثمان (رضي الله عنه) ته یې وفرمایل ته مور سره مه زه ما ته د بي بي رقیه (رضی الله عنها) حالت سم نه ښکاري ته، د دې د خدمت لپاره باید پاتې شې او عثمان (رضي الله عنه) چې مکمل تیاری یې نیولی وه بیا هم د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مشوره ومنله او پاتې شو.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او نور صحابه کرام د بدر له فتحې کامیاب بیرته راستانه شول او مدینه منوره کې خلکو یو بل ته د خوشحالۍ زیري ورکول نو په همدې ورځ بي بي رقیه (رضی الله عنها) هم د ځنکدن حالت ته ورسیده، رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته راغی په تندي یې ښکل کړه او هغې خپل روح الله (ج) ته وسپارلو، چې د بي بي رقیه (رضی الله عنها) مرګ ټوله مدینه منوره بیرته د خوشحالۍ نه ژړا ته بدله کړه.

[٥] - حلیة الاولیاء باب عثمانؓ، کتاب الاستیعاب باب خلفاء الراشدین:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) هم ډېر زيات خپه شو، چې هم بي بي رقيه (رضی الله عنها) وفات شوه او هم له غزوې پاتې شوی وه، د بي بي رقيه (رضی الله عنها) تر وفات لږ وخت وروسته ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) عثمان (رضي الله عنه) وليدو چې ډېر زيات خپه دی؛ نو پوښتنه يې ترې وکړه، چې ولې خپه يې عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل دوه خبرو خپه کړی يم يو د بي بي رقې (رضی الله عنها) مرګ او بل د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) سره د رشتې شکيدلو، ما په دې افتخار کولو چې رسول الله صلی الله عليه وسلم مې خسر دی، چې دا ماته د جنت ته د تللو يو زيری وه، خو اوس هغه رشته ختمه شوه، نو ځکه شپه او ورځ ناکراره يم؛ نو دغه خبره ابوبکر صديق (رضی الله عنه) رسول الله صلی الله عليه وسلم ته ياده کړه ځکه چې د بي بي رقې (رضی الله عنها) غوښتنه او نکاح هم د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) په واسطه تر سره شوی وه.

نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته د بي بي ام کلثوم د نکاح وړانديز وکړو چې په دې خبره ابوبکر صديق (رضي الله عنه) زيات خوشحاله شو.

کله چې ابوبکر (رضي الله عنه) دغه خبر عثمان (رضي الله عنه) ته ورسوو نو د ډېرې خوشحالۍ نه د عثمان (رضي الله عنه) له سترګو مبارکو اوښکې توی شوې ځکه چې د عثمان (رضي الله عنه) په خاطر کې دا خبره بيخي نه وه، چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) به ورته دوهمه لور هم په نکاح کړي.

په همدې طريقه رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته کلثوم هم په نکاح کړه او عثمان (رضي الله عنه) ته بيا په يو وخت دوه خوشحالۍ په نصيب شوې، يوه د واده بله د رسو الله صلی الله عليه وسلم د رشتې.

چې د دې بختورو ودونو تفصيل به د بيبيانو په مستقل نشراتو کې راشي، چې هغې کې به د رسول الله صلی الله عليه وسلم (۴) لورګانو او ټولو امهات المومنينو ودونو بيان راشي.•

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۷) برخه:

د تبوک يا جيش العسرۀ غزا ته مجاهدينو تيارول:

له يوې خوا دا آيات مبارکه نازل شو،

أَنْفِرُوْا خِفَافاًوَّثِقَالاً وجَاهِدُوا بِاَ مْوَالَكُمْ وَاِنْفُسِكُمْ ...

ژباړه: سپک او درانه جهاد ته لاړ شئ يعنې که اسلحه درسره وي که نه، په مال او ځان جهاد وکړئ.

بل خوا د روم کافرانو چې کله د مسلمانانو فتحې وليدې نو وار خطا شول چې يوه ورځ به مسلمانان مونږ پسې دلته هم راشي نو فيصله يې وکړه چې مسلمانانو پسې راشي او خپل ځای کې يې ختم کړي او د دې کار لپاره يې بيخي زيات لښکر تيار کړ چې تعداد يې (۴۰۰۰۰) زره کسانو ته چې په هر قسم وسله سمبال وو رسيده.

• - اخرجہ الواقدی وابن عساکر عن عبداللہ ابن زبیرؓ فی الکنزجہ ص 294

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم بیغمه نه وو، د هغوی خبرونه به ورته رسیدل نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به چې کله هم د کومې غزا نیت کاوه چاته به یې نه ویل؛ خو دا ځل چې معرکه سخته وه او د رجب المرجب میاشت وه زیاته ګرمي وه او سخته وچکالي هم وه او قجورې بالکل په پخیدو وې، او د عربو اکثره خوراک قجورې وې چې د ټول کال توښه به یې په همدې وخت کې برابرولـه؛ نو رسوالله صلی الله علیه وسلم دا ځل خبره پټه و نه ساتله ممبر ته وخوت او په ښکاره یې صحابه کرام جهاد ته را وبلل.

دغه غرنۍ لار چې تقریبا (۱۰۰۰) کیلومتره برابریږي، اوس چې دغه لارې پخې شوي او پوخ سړک لري نو هم (553) شاوخوا کیلومتره لاره جوړیږي.

عبدالرحن بن حباب سلمي (رضي الله عنه) فرمایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د خطبې په محال وو، عثمان (رضي الله عنه) پورته شو او ویې ویل زما لخوا سل اوښان د جهاد د سامان سره د الله په نوم وقف شول، همدا سې عبدالرحن ابن عوف (رضي الله عنه)، عباس بن عبد المطلب (رضي الله عنه) او عبادة ابن صامت (رضي الله عنه) هم اعلان وکړ او په همدې وخت کې د صحابه کرامو نر او ښځو کومکونه شروع کړل.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یوه پوړۍ د ممبر نه راښکته شو بیا یې خلک جهاد ته ترغیب کړل عثمان (رضي الله عنه) بیا د سلو اوښانو سره د سامان او وسلې د وقف کولو وعده وکړه.

دې وخت کې عمر (رضي الله عنه) کور ته لاړو او دا ځل یې له ځانه سره وویل نن به له ابوبکر (رضي الله عنه) مخکې کېږم او خپله نیمه شتمني یې حاضره کړه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ترې پوښتنه وکړه چې کور کې دې څومره مال پرېښود عمر (رضي الله عنه) ورته وویل نیم مال مې پرېښې نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دعا ورته وکړه.

دې وخت کې ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) هم راورسیدو چې د خپلې شتمنۍ ټول هر څه یې راوړل، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ترې پوښتنه وکړه کور کې دې څه پرېښودل؟ ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ورته وویل هېڅ مې هم نه دي پرېښي، فقط الله او د الله (ج) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مې پرېښي دي، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات خوشحاله شو او عمر (رضي الله عنه) وویل په الله (ج) قسم چې زه له ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) نشم مخکې کیدای، ځکه چې ما نیمایي او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) پوره شتمني راوړله.

او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هماغسې د جهاد او کومکونو ترغیب جاري وساتلو او عثمان غني (رضي الله عنه) ورته امداد زیاتولو چې اخر کې (۹۵۰) اوښان او (۵۰) اسونه بار وعده یې وکړه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په داسې حال کې له ممبره راښکته شو چې د عثمان (رضي الله عنه) په باره کې یې د تعجب لاسونه خوځول بیا یې وفرمایل عثمان (رضي الله عنه) که له نن نه بعد کومه ګناه هم وکړي ورته معاف به شي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی، عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی همدا یې تکرارول او له ممبره راښکته شو.

بل خوا هغه خلکو چې هېڅ نلرل د حسرت اوښکې تویولې چې کاش موږ سره څه وای چې کومک مو کړی وای تر دې چې بعضې زنانه صحابیانو (رضی الله عنهم) به لږ څه لاس کې نیولي وه هغه به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیش کړل چا به فقط یو څو قجوري راوړي چا به د غاړي هارونه، ګوتي، پایزیبي راوړل، هیڅوک هم داسي نه وو، چي د خپل وس او توان مطابق يي کومک نه وي کړی.

منافقیو به چي د چا لاس کي لږ شي ولیدو نو یو بل سره به یي ستر ګه کونه وهل چي دوی ته وګوره په دي لږو شیانو کافران ماتوي، چي په همدې باره کي هم بیا مبارک ایاتونه نازل شول.

عبدالرحمن ابن سمره (رضي الله عنه) فرمایی، چي عثمان (رضي الله عنه) یو ځل (۱۰۰۰) دیناره بل روایت کي (۱۰۰۰۰) لس زره دیناره راوړل او هغه یي د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په مبارکه غیږه کي ورواچول او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هغه په خپلو مبارکو لاسونو کي اړول راړول او ویل یي عثمان (رضي الله عنه) هیڅ عمل هم له جنته را و نه ګرځوي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی.

عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) هم د دي پشان حدیث شریف ذکر کړی، د حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) هم بخاري شریف، مسلم شریف، ترمذي شریف او ابن ماجه شریف همداسي ذکر کړی، بل خوا تر (۸۰) زیات منافقین مدینه منوره او تقریباً همدومره کلو باندو کي وه، چي هغوی په زور او شور د خلکو په منځ کي پټه شیطاني شروع کړه چي دي ګرمۍ ته ګوره د قجورو پخیدو ته ګوره او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دومره لري ځای جهاد ته د تللو ګوره !

د تبوک غزوي ته جیش العسره ځکه وایي چي تر ټولو غزواتو دي کي د ګرمۍ موسم هم وه تکلیفونه هم ډیر وه، ځکه پوره (۱۵) ورځي له یوي خوا اوږد مزل وه، لاره کي غرونه، دښتي، وچي او صحراګاني وي مجاهدینو سره وسله لږه وه ټول (30) زره مجاهدینو سره فقط (3) زره اوښان او اسونه وو، هرو لس تنانو باندي یوه سورلي وه، چي وار په وار به پري سپریدل، خو مجاهدینو د دنیا تاوانونه او د لاري تکلیفونه هر څه ومنل او په ډیره بهادري یي ځانونه تیار کړل، مدینه منوره کي فقط زنانه، سپین ږیري او ماشومان پاتي شول، غیر له منافقینو نور ټول د جهاد مناسب کسان روان شول، سو چه مسلمانانو کي فقط دري تنه پاتي شول چي راتلونکي نشر کي به یي په تفصیل بیان کړو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینه منوره کي تکړه پهلوان او بهادر شخص علي (رضي الله عنه) پریښود چي د پاتي شوو معذورانو ضرورتونه پوره کړي او که له کوم خوا دښمن راشي نو یوازي هم ورته بس دی.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سفر شروع کړ، لاره کي د ثمود قوم هغه ځای هم وه چي الله (ج) وربانـدي غذاب نازل کړی وه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مجاهدینو ته وویل له دي ځایه په تیزئ سره تیر شئ او استغفار ووایی هسي نه چي په موږ عذاب نازل نشي صحابه کرامو استغفار شروع کړ او په تیزئ سره له هغه ځایه ووتل.

لاره ډیره اوږده وه د خوراک او څښاک لپاره مناسب توکي نه وه، تش وچ غرونه، سپیري دښتي وي مجاهدینو به له ولږي د ونو پاڼي خوړلي چي له همدي امله یي خولي، شونډي او ژبي وچاودیدي.

بعضي صحابه کرامو اوښان د دي لپاره ذبحه کړل، چي د اوښانو خیټه کي موجودي اوبه وڅښي او ځانونه له مرګه پري وژغوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته د تبوک مقام کې کافرانو خيمې لږولې وې او بيشماره آسونه، اوښان، پسونه او زيات خوراکي شيان ورسره موجود وو، پريمانه وسله هم ورسره وه، هغوی هم انتظار کاوه چې مسلمانان ور ورسيږي او دوی پرې د تورو بريد وکړي، روميان او د روم بادشاه به شراب وڅښل بيا به يې ځانته ډمې ګډولې او مست به وو، هغوی چې له وړاندې هلته رسيدلي وو او هر څه ورسره موجود وو، خو مسلمانان اګر چې داخل يې تعداد زيات وو؛ خو ستومانه، وږي او تږي هلته ورسيدل نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يوه مشهوره خطبه چې په خپل وخت به بيان شي وفرمايله او مجاهدينو ته يې د صبر، حوصلې، استقامت او په الله (ج) د توکل کولو ترغيب ورکړو.

خو مقابل لوري ته د شرابو او کبابو په نشه مست دښمن چې مجاهدين وليدل زړونه يې وغورځيدل ويره ورباندې ګډه شوه او ټولې ډلې يې په تېښتېدا شولې.

دلته رسول الله (صلی الله عليه وسلم) صحابه کرامو ته د شپې د ارام کولو او سبا لپاره د جنګ تياري کولو امر ورکړ، خو کافرانو د شپې د تياري نه ګټه وا خيسته وتېښتېدل، سامانونه او خوراکي مواد تري پاتې شول، کله چې سبا شو نو معلومه شوه چې کافرانو تشې خيمې پريښې دي او تښتيدلي نو د دې ځای هغه قبايلو چې کافرانو سره يې د ملاتړ وعده کړې وه، او ورته معلومه شوه چې هغوی تېښته کړې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راغلل څوک مسلمانان شول او چا جزيه ومنله په دې طريقه الله (ج) دغه جهاد بې له وينې تويولو کامياب کړ.

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) پوره شل (20) ورځې هلته پاتې شو چې ځايي خلکو ته معلومه شي چې مسلمانان ويريدونکي خلک نه دي او دغه شل ورځو کې ډيرو قومونو او قبايلو معاهدې وکړې او په جزيه ورکولو راضي شول.

کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) لږ په ارام شو نو پوښتنه يې وکړه، چې کعب ابن مالک نه ښکاري هغه چيرته دی؟ يو صحابي ورته وويل هغه دې کال کې ډير مالداره شوی او د دنيا محبت يې زړه ته ننوتلی هغه اوس پخوانی تکړه مجاهد نه دی.

نو معاذ هغه صحابي ته وويل، تا دروغ وويل زه چې څومره هغه پيژنم هغه د خير سړی دی او د هغه ايمان کې هيڅ شک نشته، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) هيڅ و نه ويل چوپ پاتې شو.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: چې موږ به دوه قجوري په يو نفر خوړلې او بعضو صحابه کرامو به د قجورو زړي خوله کې نيولي وو تر هغې چې خوله کې يې لاړې پيدا شي••، د کعب ابن مالک (رضي الله عنه) نه خپله روايت دی زما سره په يوه غزا کې هم دوه اوښان نه وو جمع شوي؛ خو د تبوک غزا کې ما سره موجود وو، وسله او خوراکي شيان هم راسره وو، کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) جهاد ته د تللو امر وکړو ما ويل ما سره خو هر څه شته بس ځان هر وخت تيارولی شم تر هغې چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) او نور مجاهدين روان شول بيا مې هم وويل زما سورلۍ تېزه او

•• -صحيح مسلم شريف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکړه ده که دوه ورځې بعد هم روان شم ورپسې رسیدی شم په همدې کې ورځې تیرې شوې خو زه لا روان شوی نه وم چې هغوی پسې د رسیدو موقع مې له لاسه ورکړه، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زه زیات خپه شوم چې ما ښه کار ونکړ او تر هغې چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بیرته راوګرځیدو، د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) عادت مبارک وو چې له سفره به بیرته راوګرځیدو نو اول به مسجد شریف ته لاړو هلته به یې دوه رکعاته تحیة المسجد لمونځ ادا کړ، خلکو به ورسره ملاقاتونه وکړل بیا به کور ته لاړو، نو چې کله مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) ته راغی نو د منافقینو ګڼه ګونه زیاته ورباندې زیاته شوه هر یوه به خپل عذرونه مخې ته کول، قسمونه به کول او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به یې ظاهراً عذرونه قبلول او باطن به یې الله (ج) ته پرېښود.

نو ماته هم قسم قسم فکرونه زړه کې راغلل، چې څه ورته ووایم ځکه چې زه بې له عذره پاتې او زه په ټولو غزاګانو کې شریک شوی وم، غیر د بدر نه؛ بدر نږدې هم وه او دومره تکلیف هم نه وه پکې او بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) څه راته و نه ویل، خو په دې غزا کې زه هم مالدار وم، هم سفر لرې او تکلیفي وو، خو اخر مې فیصله وکړه چې بې له رښتیا ویلو په بل شي کې نجات نشته رښتیا به وایم او بس.

نو مسجد شریف ته ورغلم سلام مې واچولو، خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ځواب رانکړ او مخ مبارک یې را څخه وګرځولو، نو زه ورغلم مخامخ ورته کیناستم ورته مې وویل، یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یو ځل زما خبره واوره بیا چې څه امر کوې زه حاضر یم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل چې ایا تاسره سورلي نه وه؟

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي ما ورته وویل هو.

خو یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تا ته معلومه ده زه چالاکه یم ښه ژبه لرم که دروغ درته ووایم ته به یې قبول کړې خو الله (ج) نه به څنګه پټېږم.

والله چې ما ته هیڅ عذر نه وو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل تا رښتیا وویل پورته شه لاړ شه تر څو چې الله (ج) حکم راولېږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې ما پوښتنه وکړه چې بل کوم مسلمان هم شته چې پاتې شوی وي؟

نو خلکو راته وویل هو هلال بن امیه (رضي الله عنه) او مرارة ابن ربیع (رضي الله عنه) هم شته، هغوی هم رښتیا وویل او هغوی ته هم رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وویل چې د الله (ج) حکم ته انتظار وباسئ.

په همدې حالت کې لس ورځې تیرې شوې او موږ درې واړه ډیر خپه وو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یو صحابي راولېږلو چې له کور والا یعنې ښځو نه هم جدا شئ او څوک به خبرې هم ورسره نه کوي، نو ما پوښتنه وکړه ایا ښځه طلاقه کړم هغه وویل فقط خبرې او جماع به نه ورسره کوئ، او هغه نورو دوه تنانو ته هم همداسې امر وشو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلال بن امیه (رضي الله عنه) د جهاد نه خپل د قجورو د باغ له وجهې پاتې شوی وه هغه ټول باغ صدقه کړ او *مراره ابن ربیع (رضي الله عنه)* ته خپلوان پس له ډیرې اوږدې مودې راغلي وو او د هغوی له وجهې له جهاده پاتې شوی وه، هغه د ټولو خپلوانو سره تعلقات ختم کړل،

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې دغه دوه کسانو ته خبر ورسیدو چې د خپلو ښځو نه به لرې پاتې کېږئ نو دوی دواړه به مسجد ته نه راتلل کورونو کې به يې لمونځ کولو، خو د دواړو ښځې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورغلې یوې ورته وویل، هلال ابن امیه (رضي الله عنه) مريض دی عمر يې هم زيات دی نو د خدمت لپاره يې بل څوک نشته نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته اجازه ورکړه چې غير له مجامعت نه نور خدمت يې کولای شې.

او د مرارة ابن ربیع (رضي الله عنه) ښځې هم په يو عذر اجازت واخيستو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) چې ځوان هم وو خپله ښځه يې پلار کره ولېږله، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زه زړور وم مسجد ته تلم بازار ته به تلم، کله به چې مسجد ته لاړم سلام به مې واچولو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مخ مبارک را نه وګرځاوه او ما به ورته کتل چې د سلام ځواب راکوي او کنه؟

کله به چې زه په لمونځ مشغول وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به راته کتل چې کله به زه ورته متوجه شوم مخ مبارک به يې وګرځولو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي يوه ورځ مې زړه زيات راتنګ شو نو ما باندې تر ټولو ګران سړی د خپل تره ځوی ابو قتاده (رضي الله عنه) وو هغه زما ګاونډي هم وو ما په ديوال خيته وروا چوله هغه مې وليدو چې کور کې ناست دی ورته مې وويل: ستا دې په الله (ج) قسم وي ته نه پوهېږې چې زه يو سوچه مسلمان يم او منافق نه يم؛ نو هغه ځواب رانکړ، ما دغه قسم درې واري ورواچولو خو هغه فقط دومره له ځان سره وويل الله (ج) او رسو الله (صلی الله علیه وسلم) پوهېږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زړه مې تنګ شو بازار ته لاړم ګورم چې هلته د شام نه چا انګور راوړي چې خرڅ يې کړي خو هغوی ته چې هر څوک ورشي نو پوښتنه ترې وکړي چې څوک به کعب ابن مالک (رضي الله عنه) راته وښايي نو هغوی چې زه وليدم په لاسونو يې زما طرف ته اشاره وکړه چې کعب ابن مالک (رضي الله عنه) دا دی.

نو هغه کس ماته راغی او يو ليک يې راکړو ما چې ليک پرانيستو هغه کې د شام بادشاه نوم ليکلی وه چې دا ليک خاص د هغه له خوا نه وو هغه ليک کې ليکلي وو چې ما ته خبر راسيدلی دی چې ستاسو دوست تاسو سره ظلم کوي خلک يې د خبرو کولو نه درسره منع کړي دی خپله هم خبرې نه درسره کوي؛ نو ته دلته راشه دلته به تاته عزت درکولی شي، لوړه عهده به درکړل شي او سياسي پناه به هم درکولی شي چې هر څه چې غواړې !

موږ به يې تا ته درکړو کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې کله مې ليک ولوست نو إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون مې وويل چې ايا زما ايمان دومره کمزوری شو چې کافران ما ته دعوت راکوي نو هغه ليک مې تنور ته وغوزځولو.

بيرته کور ته راغلم کور کې مې لمونځ کولو او تر دې چې پوره (۵۰) ورځې تيرې شوې اخرې شپه باندې مې د بام په سر تهجد وکړل بيا د سهار کيدلو وروسته د سهار لمونځ وکړو او الله (ج) ته مې ښه ډېر وژړل چې يا الله (ج) نور مې توبه قبوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) کې چې لمونځ ادا شو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) صحابه کرامو ته د وحې نازلیدو او زموږ د ریواړو د توبې قبلیدو او مجاهدینو ته د جهاد د قبلیدو او منافقینو ته د رسوایي زیری په کې و ، او ټولو ته یې مبارکي ورکړې وه.•

دې وخت کې زما یو دوست صحابي په آس سپور ما ته د زیري راکولو لپاره راروان شوی وه خو تر هغه وړاندې بل صحابي (رضي الله عنه) جبل ابو قبیس یو لوړ ځای ته ختلی وو او له هغه ځایه یې اواز وکړو چې زموږ د دریواړو نومونه یې اخیستل او مبارکي یې راکړه چې ستاسې توبه الله (ج) قبوله کړه.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي زه په سجده پریوتلم او د شکر سجده مې وکړه دغه وخت ما سره فقط یوه جوړه جامې وې هغه مې زیري والا ته ورکړې او ما له چا نه ځانله په سوال موقتي جامې راواخیستې او له اغوستلو وروسته په منډه مسجد ته لاړم.

تر ټولو اول ابو طلحه (رضي الله عنه) مبارکي راکړه مصافحه یې راسره وکړه، چې هیڅ کله به مې هم له یاده و نه وځي.

کله به چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوشحاله وو نو مخ مبارک به یې شغلې کولې لکه سور انار به ځلیدو، کله چې زه ورغلم مبارکي یې راکړه ویې فرمایل تاسو دریواړه رښتیا ویلو له جهنم بچ کړئ بیا ټول صحابه وار په وار رامخکې کیدل او مبارکي یې راکوله.

نو زه چې بېحده خوشحاله وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته مې وویل: یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما ټول مال د الله (ج) په لار کې صدقه دی چې هغې کې زما د قجورو مشهور او ښکلی باغ باغ هم دی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل نه لږ څه ځانته هم پریږده.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایی ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نیم مال نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل نیم هم ډیر دی؛ نو بیا مې دریمه حصه صدقه کړه.

د رښتیا ویلو نتیجه:

په غلطۍ اقرار او توبه کول، صبر کول، د شکر سجده، زیري ورکوونکي ته هدیه ورکول، صدقه کول، کومه ګناه باندې د هغه سره خبرې پرېښودل، لکه اوس وخت کې شوک چاته د سیاسي پناه او تنخواه وړاندېز کول او هغه ردول او د حق طرفداري کول، د کافرانو په وعدو اعتبار نه کول او منافقینو ته هر وخت متوجه اوسیدل، لرې ځای ته جهاد ته تلل، د جهاد او شهادت لپاره اوږد سفر کول، نه داسې چې شهادت او جهاد درته د کور مخې ته راشي او ته ورته دلیلونه لټوې،

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

• - سورت التوبة ۱۱۷ او ۱۱۸ ایاتونه لَقَدْتَابَ اللهُ عَلَی الْمُؤْمِنِیْنَ الخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۹) برخه:

او د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې باران نه کيدل وچکالي او د عثمان (رضي الله عنه) صدقات:

سوال: ايا باران نه کيدل او وچکالي پيغور چا ته ورکولای شو چې ستاسې وخت کې باران نه وريده وچکالي وه؟

ايا د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) په وخت کې د وچکالی او باران نه کيدلو بيشماره احاديث په صحاح سته وو کې نه دي موجود؟

د عبد الله ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی، امام احمد (رح) په خپل مسند احمد کې ذکر کړي دی چې د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې په مدينه منوره کې سخته وچکالي راغله او بارانونه نه کيدل نو لوی لوی صحابه کرامو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته راغلل چې قحط سالي ده او د مدينې منورې خلک له لوږې او تندې سره مخ دي؟

بايد څه وکړو؟

ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ورته وفرمايل لږ صبر او استقامت وکړی باران نه کيدل د الله (ج) امتحان دی او الله (ج) په هغه چا امتحان راولي چې امتحان کې کامياب راووځي !

دا د الله (ج) عذاب نه دی.

نزدې وخت کې به الله (ج) د خوراک بندوبست وکړي.

اوس نو وګورئ د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) وړاندوينه يا کرامت.

لږ وخت نه وو تير شوی چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله مدينې منورې ته راورسيدله، کله چې د مدينې تجار او سخيان خلک خبر شول، نو خوشحاله شول چې اوس به له عثمان (رضي الله عنه) دغه خوراکي سامان واخلو او په خپله به هم ماړه شو او په فقيرانو به يې هم وويشو؛ نو ټول تجار په بيړه د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورغلل دوازه يې ورته وټکوله عثمان (رضي الله عنه) ورته راووتلو او پوښتنه يې ترې وکړه ولې خير خو دی څنګه ټول په شريکه زما کور ته تشريف راوړی دی؟

تجارانو صحابه کرامو (رضی الله عنهم) ورته وفرمايل موږ خبر شوي يو چې ستا د تجارت سل (۱۰۰) مايه اوښان په خوراکي توکو بار راغلي نو موږ غوښتل چې په بيه يې درڅخه واخلو او پخپله يې هم وخورو او په فقيرانو ته يې هم تقسيم کړو.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل دننه راشئ !

تجاران صحابه کرام د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول.

نو عثمان (رضي الله عنه) ترې پوښتنه وکړه چې څومره ګټه راکوئ؟

هغوی ورته وفرمايل، د لس (۱۰) دينارو خوراک در نه په پنځلس (**۱۵**) اخلو !

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل نه زيات يې کړئ کنه نو زه يې په اوچت قيمت خرڅوی شم، تجارانو صحابه کرامو ورته وويل زموږ نه غير مدينه کې نور تجاران نشته نو ته به يې څنګه په اوچت قيمت خرڅ کړی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل یقین وکړئ چې زه یې یو په لسه خرڅوی شم تاسو په دینار کې نیم دینار ګټه راکوئ او زه د دینار خوراک په لس خرڅوی شم نوره ستاسو خوخه که اخلئ نو میدان ته شئ کنه نو زه یې په تاسو نه خرڅوم.

تجارانو ورته وویل اول خو موږ دومره وس نلرو چې په دومره قیمت یې واخلو او بل تا ته به هم داسې څوک پیدا نه شي چې په دومره لوړ قیمت یې درڅخه واخلي؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل ما دغه مال خرځ کړی دی!

ما دغه د سلو اوښانو بار خوراکي شیان په الله (ج) خرڅ کړی تاسو مهرباني وکړئ ټول یوسئ او په انصاف یې د مدینې منورې په خلکو تقسیم کړئ!

نو تجاران خوشحاله شول او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته یې زیری ورکړ، تا چې ویل لږ صبر او استقامت وکړئ الله (ج) به بندوبست وکړي!

دا دی الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) په مال باندې د مدینې منورې خلک له مشکله خلاص کړل.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایي ما خوب ولیدلو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د نور جامې اغوستې، د نور په اس سپور دی، د نور یو څه یې په لاس مبارک کې نیولي او ماته داسې معلومه شوه چې ډېر په بیړه دی؛ نو ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما خو ستا د لیدلو ډېر شوق وو ستا خبرې مې ډېرې یادیدلې ستا مخ مبارک ته کتل ما ته ډېر خوند راکوي ته چیرته روان یې چې دومره په بیړه یې لږ صبر وکړه چې زه دې په لیدلو موړ شم بیا به لاړ شې.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایې چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، عثمان (رضي الله عنه) صدقه کړې وه او هغه الله (ج) قبوله کړه او الله (ج) ورته یو کور په جنت کې ورکړ او یوه ښایسته جوړه یې ورته په نکاح کړه اوس د هغې واده ته زه غوښتل شوی یم نو زه هلته روان ځکه په بیړه یم.

نوټ: رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي چې که چیرته د جنت د حورې یو غاښ دنیا ته راښکاره شي نو لمر به تت شي او که حوره د دنیا په اوو سمندرونو کې لاړې توی کړي نو اوبه به یې د شاتو نه زیاتې خوږې شي.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایې چې زه راویښ شوم نو پوی شوم چې هغه صدقه همدغه وه چې الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) نه قبوله کړه.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه کوهی.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم پنځه ستورو والا لویه عماره او هوټل.

د عثمان (رضي الله عنه) د کوهي په برکت ټوله دنیا کې نور کوهیان.

د احادیثو په ټولو مستندو کتابونو کې د بئر رومه حدیث په کثرت سره ذکر شوی، بئر رومه ته ولې د رومه کوهی ویل کېږي؟ مختلف روایتونه دي، یو روایت دی رومه عفاري یو صحابي (رضي الله عنه) وو دا د هغه ملکیت وو ځکه د هغه نوم ته یې نسبت کېږي، چې دا د وادي العقیق الاصفر علاقه کې وو، خو ډېرو روایتونو کې ذکر شوي چې دا کوهی د یو یهودي وو، کله چې مهاجرین مدینې منورې ته راغلل او هغوی هلته د زم زم په خوړو اوبو ځکلو عادت شول د نورو کوهیانو اوبه مالږینې وې او که د کوم کوهې اوبه که خوږې هم وې یا کوهیان وچ شوي وو یا یې خوندورې اوبه نلرلې، خو یوازې د رومه کوهی وه چې اوبه یې زیاتې خوږې او خوندورې وې او زم زم اوبو ته ورته وو.

د دې کوهي ملکیت چې یهودي سره وو هغه به اوبه زیاتې په لوړ قیمت خرڅولی یو مشک اوبه به یې په یو دینار خرڅولی او که به چا یوه لپه اوبه څکلی هغه به یې هم یا په اوربشو یا قجورو ورکولی؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته انصارو او مهاجرینو د اوبو شکایت وکړ، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل که چا دغه کوهی واخیستو او خیرات یې کړ نو الله (ج) به ورته جنت کې یوه چینه او باغ ورکړي؛ نو صحابه کرامو (رضي الله عنهم) هر یوه دا کوښښ کولو چې یهودي یې په خرڅولو راضي کړي چې تر ټولو مخکې عثمان (رضي الله عنه) وو.

عثمان (رضي الله عنه) یهودي ته وویل دا کوهی په ما خرڅ کړه او چې څومره روپۍ غواړې درکوم یې یعنې د هغه یهودي د خوښې روپۍ یې ورکولې خو یهودي انکار کولو چې بالکل یې نه خرڅوم بیا عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل نیم را باندې خرڅ کړه او قیمت به یې هم ستا د خوښې درکړم.

یهودي په دې خبره راضي شو او فکر یې وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) یو په تجارت پوه دی کیدای شي زما تجارت هم د ده له برکته نور هم کامباب شي، نو اخر یهودي په (۱۲۰۰) دولس زره دیناره راضي شو او نیم کوهی یې خرڅ کړ، چې یوه ورځ به د عثمان (رضي الله عنه) نوبت وو او یوه ورځ به د یهودي؛ خو کله چې عثمان (رضي الله عنه) نیم کوهی واخیستلو نو هغه خپل نوبت خیرات کړو چې هر چا ته به د اوبو ضرورت وه د عثمان (رضي الله عنه) په نوبت کې به یې اوبه پوره کولی چې کله به د یهودي نوبت شو نو نه به مسلمان ورتلو او نه یهودي.

نو یهودي پوی شو چې زما تجارت ناکام دی او څوک اوبو ته نه راځي نو هغه نیم کوهی یې هم په (۸۰۰۰) اته زره دیناره په عثمان (رضي الله عنه) خرڅ کړ، چې د کوهي قیمت ټول (۲۰۰۰) شل زره دیناره شو.

نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راغی ورته یې وویل تا چې کومه وعده کړې وه په جنت کې هغه زما لپاره شته؟ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل بلکې له هغې څو چنده زیاته وعده ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغې کوهي ژور والی (۳۷) متره او پلن والی يې (۴) متتره دی، عثمان (رضي الله عنه) هغه او بو ته چې خلکو به مشکونه ورباندې مينځل د قجورو بوټې وکرل، او هغه بيا په زياتيدو شول.
عثمان (رضي الله عنه) دا کوهی داسې وقف کړو چې تر قيامته به څوک مداخله په کې نه کوي؛ نو همدا سې دغه عادت تر اوسه جاري دی او ټولو حکومتونو ورته خاصه توجو کړې چې (۳۷) کال وړاندې د سعودي حکومت پکې باقعده نورې قجورې وکرلې د او به خور مشينونه يې ورباندې ولګول او قجورې يې نورې هم زياتې کړې د اوقافو وزارت هر کال نيمې خرڅولې، نيمې يې په کونډو يتيمانو ويشلی چې د قجورو تعداد يې (۱۵۵۰) ته رسيدلې، نو د عثمان (رضي الله عنه) په نوم يې د بنک اکاونټ جوړ کړ او پاتې روپۍ به يې په کې جمع کولې، دغه روپۍ دومره زياتې شوې چې حکومت د دې کوهي په اوبو د جوړ شوي باغ په روپيو نورو ملکونو کې د کوهيانو کيندلو موسسې جوړې کړې چې تر اوسه يې په ټوله دنيا کې زرګونه کوهيان مهاجرينو او ځايي خلکو ته کيندلي دي.
له بلې خواه د مدينې منورې اوقافو وزارت اوس وخت کې په همدې روپيو يوه لويه عماره جوړه کړه او هغې کې يې د حاجيانو لپاره رهايشي ځايونه او مهمان خانې جوړې کړې چې دغه هوټل او مهمان خانه د پنځه ستورو والا مشهورو هوټلونو څخه حسابيږي.
چې اوس د هغې کلنۍ امدن (۵۰) ميليونه ديناره جوړيږي، او قافو دغه روپۍ د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ کې جمع کوی او بيا يې د ضرورت په وخت په مختلفو ملکونو کې په کونډو يتيمانو او ضرورتمندو ويشي.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله د سیرت (۱۱) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) فضایل:

- عثمان رضی الله عنه په جاهلیت کې هم حیاناک وه،
- چې خبرې به یې کولې ډیرې به خوږې وې.
- بتانو ته یې سجده په جهالت کې هم نده کړې.
- زنا او زنا ته بلونکې اعمال یې نه دي کړي.
- کنځل یې په ټول عمر چا ته نه دي کړي.
- شراب یې په ټول عمر کې نه دي څښلي.
- عثمان (رضي الله عنه) به ویل په دغه پورته شیانو باندې الله (ج) په ما ډیره مهرباني کړې ده.
- زه په اسلام راوړلو کې څلورم کس یم.
- بل دا چې جیش العسرة یعنې د تبوک د غزا دریمه برخه مجاهدین ما په خوراک، څښاک، وسله او سورلۍ سمبال کړي وو.
- د قران کریم د جمع کیدو او ترتیب توفیق ما ته الله (ج) را کړی.
- له کومې ورځې چې زه مسلمان شوی یم او لاس مې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته په لاس کې ایښی ما خپل ښی لاس خپلې شرمګاه ته نه دی نږدې کړی.
- په ما باندې هیڅ داسې د جمعې ورځ نه ده راغلې چې یو غلام مې نه وي ازاد کړی.
- زما په زړه کې د غلطو کارونو ارزو نده راغلې.
- سندرې مې نه دې ویلي او نه مې اوریدلي.
- دروغ مې نه په جاهلیت کې ویلي او نه وروسته.
- تجارت کې مې دوکه او چل نه دی کړی.
- زنا او فحاشي خبرې مې نه دي کړي.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، قریشو د جهالت په وخت کې هم ماسره دومره مینه لرله چې کومه خوشحالي به پیدا شوه نو ښځو به سندرو کې یواځې زما صفتونه کول او زما سخاوت، حیا او بهادري به یې ستایله.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي الله (ج) ما ته د هجرت کولو درجه په نصیب کړه، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به فرمایل په انبیاوو کې یواځیني مهاجر چې د اولاد سره یې هجرت کړی لوط (ع) دی او په صحابه کرامو کې عثمان (رضي الله عنه) دی.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې یوه ورځ بي بي رقیه (رضی الله عنها) ما باندې سر مینځلو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زموږ کور ته راغی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بي بي رقیه (رضي الله عنها) ته وویل، لور جانې د عثمان (رضي الله عنه) ډیر خیال ساته، عثمان (رضي الله عنه) یواځیني شخص دی چې خویونو کې ماسره مشابهت لري.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، زه دغه خبرې زیات خوشحاله کړم چې زما مشابهت په خویونو کې د رسوالله (صلی الله علیه وسلم) په شان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ويره طبيعي شی دی، هر څوک کله کله ويرېږي خو چې څومره غزاګانې ما کړي نو د مرګ يا زخمي کيدلو ويره په ما نه ده راغلې.

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما دښمن هم له شا له خوا نه دی وهلی، دغه کار ما ته ناځواني ښکاره کيده، چې کله به دښمن ما ته مخامخ شو نو حمله مې پرې کوله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما کله هم داسې ځای کې بولې نه دي کړي چې خلک مې ووينې.

➔ ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي، عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر څومره خوراکي شيان راغلل او هغه که به هر څه وو، په غريبانو به يې تقسيم کړل چې هغوی يې وخوري او خپله به کورته لاړو او سرکې سره به يې د اوربشو ډوډۍ خوړله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) به مشرانو سره د ملاقات په وخت سترګې مبارکې له شرمه ښکته نيولې وې.

➔ عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر حاجتمند راغی د هغه خبرې به يې په غور او دقت سره اوريدلې او تکبر او لويي نه کوله.

➔ عثمان (رضي الله عنه) به چې په لاره روان وو؛ نو ځمکې ته به يې کتل، د دې په خاطر چې که کومه رنانه مخې ته راشي چې سترګې مې پرې و نه لږېږي اګر که اول کاته ګناه هم نلري.

➔ کله کله به يو څوک مخې ته ورغی او عثمان (رضي الله عنه) به وربانديې نه وو پوی شوی تر څو به چې هغه وربانديې اواز نه وو کړی.

❁❁❁❁❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضی الله عنه د سیرت (۱۲) برخه:

⇐ **د حدیبیې صلحه**

⇐ د صلحې اسباب.

⇐ د صلحې فایدې.

⇐ د صلحې نتایج.

⇐ د صلحې شرطونه.

⇐ د صلحې ګټه چا ته زیاته ورسیده؟

په کال (۶۲۷) م کې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وغوښتل چې عمره وکړي نو مسلمانانو ته یې د تیارئ امر ورکړ، فقط د لارې مصارف، د ذبحې لپاره اوښ یا بل حیوان او توره یا نېزه چې د خپل ځان دفاع پرې وکړي نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره (۱۴۰۰) کسان عمرې ته تیار شول او د مکې مکرمې په طرف روان شول، خو د مکې مشرکینو ته جاسوسانو غلط خبر رسولی وو، چې مسلمانان جنګ ته راروان دي، نو د مکې ټولې لارې او درې یې له جنګیالیو ډکې کړې؛ کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ذوالحلیفې مقام ته له خپلو صحابه کرامو ملګرو سره ورسیدو، نو هغه جنګیالیو یې مخه ونیوله، ځکه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د خپلو ملګرو سره بیرته حدیبیې مقام ته راستون شو هلته یې عمر (رضي الله عنه) راوغوښتو او ورته یې وویل، چې غواړم ته مکې ته لاړ شې او د مکې مشرکینو ته ووایې چې موږ جنګ ته نه یو راغلي موږ فقط عمرې کولو لپاره راغلي یو او بیرته ځو.

خو؛ عمر (رضي الله عنه) رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل، یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یو خو زما طبعیت سخت دی هسې نه جنګ را نه وشي بل دا چې زما خاندان کمزوری دی نشي کولای چې ما ته امن راکړي یا مې دفعاع وکړي او کیدای شی مخکې له دې چې زه ستا پیغام هغوی ته ورسوم زه مشکل سره مخ شم او لویه لانجه به درته جوړه کړم،

خو زه درته مناسب شخصیت ښایم چې د هغه لېږلو کې خیر دی د هغه طبعیت ارام دی برداشت لري قوم یې مضبوط دی او په خلکو کې ډیر زیات عزت لري،

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل، هغه څوک دی نو عمر (رضي الله عنه) ورته وویل هغه عثمان (رضي الله عنه) دی؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) راوغوښتو ورته یې وویل، چې ته لاړ شه قریشو ته ووایه موږ جنګ ته نه یو راغلي موږ عمره کوو او بیرته ځو،

عثمان (رضي الله عنه) یې خبره ومنله او روان شو، لکه څنګه چې ذکر شوې وه د عثمان (رضي الله عنه) په زړه کې ډار او ویره بالکل نه وه؛ نو یوازې روان شو کله چې مکې اطرافو ته ورسیدو نو هلته په آسونو سواره جنګیالي تیار موجود وو او ټول ترې چاپیره شول، دغه ځای وادې (ملدح) نومیده.

نو دغه مسلح کسانو کې د عثمان (رضي الله عنه) د تره زوی (ابان بن سعید بن العاص بن امیه) هم موجود وو هغه چې خپل د تره ځوی عثمان (رضي الله عنه) ولیدو ټولو ته یې وویل، خبردار ما خپل تره ځوی ته امن او پناه ورکړه که هر څوک ورته نږدې شو خیر یې نشته؛ نو په دې طریقه عثمان (رضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنه) مکې مکرمې ته داخل شو هلته یې مشرکین ولیدل چې ناست دي نو هغوی ورته وویل څنګه راغلی یې؟

عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل موږ عمرې ته راغلي یو اول تاسو ته اسلام وړاندې کوو چې تاسو ته خپل شکستونه خه معلم دي تاسو ضد مکوئ که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کامیاب شي او دا دین عزتمند شي تاسو به هم عزتمند شئ،
نو تاسو که عقلمند یې نو ځان له مشکل نه بچ کړئ، دا چې موږ ته اجازه زاکړئ چې عمره ادا کړو، هغوی ورته وویل، اسلام خو موږ نه قبلوو او نه چا ته د عمرې کولو اجازت ورکوو؛ خو که ته طواف یا عمره کوې ویې کړه،
عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل په الله (جل جلا له) قسم چې محمد (صلی الله علیه وسلم) طواف او عمره ونکړي زه به یې هېڅکله ونکړم،
له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) خصوصي ملاقاتونه شروع کړل مکه کې داسې خلک وو چې مسلمانان شوي وه خو اظهار یې نشو کولای هغوی ته د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او نورو خپلوانو خبرونه ورسیدل هغوی ته عثمان (رضي الله عنه) بیل بیل ورغلو، تسلي او ډاډ ګیرنه یې ورکړه او ورته یې وویل، لکه څنګه چې موږ حدیبې پورې راغلو، همداسې به انشاالله مکې ته هم راشو تاسو فکر مکوئ،
بل خوا هلته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او صحابه کرامو ته یو ځل داسې خبر ورسیدو چې عثمان (رضي الله عنه) طواف او عمره کړې نو صحابه کرامو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راجمع شول چې عثمان (رضي الله عنه) عمره کړې او دا یو قسم بې وفایي او ستا مخالفت دی.
نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته جواب کې وویل، تاسو بې فکره اوسئ زه چې څومره عثمان (رضي الله عنه) پېژنم نو فکر نه کوم چې زما نه بغیر دې هغه عمره کړې وي!
بل خوا عثمان (رضي الله عنه) د ضعیفو مسلمانانو په پوهولو او نورو ته پټ دعوت ورکولو کې وخت تیر کړ، بل خوا داسې اوازه خپره شوه چې مشرکینو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ټولو صحابه کرامو ته د بیعت کولو امر وکړ او له (۱۴۰۰) کسانو ټولو یې بیعت واخیست چې بیرته به نه واپس کیږو سره له دې چې وسلې ورسره کمې وې، فقط یو تن منافق چې (جد ابن قیس) نومیدو بیعت ونکړ.
تر ټولو اول د بیعت لاس رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابو سنان عبد الله بن وهب الاسدي (رضي الله عنه) ته ورکړ بیا ټول راتلل او بیعت یې کولو چې دې بیعت ته بیعت رضوان وایي.
او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل ښی لاس په چپ لاس ووهلو او ویې ویل دا د عثمان (رضي الله عنه) بیعت شو، چې بیا الله (جل جلا له) آیاتونه نازل کړل چې الله (جل جلا له) د مهاجرینو او انصارو او ورسره کسانو څخه راضي شو.
له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) هم بیرته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته ورسیدو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په ژوندي راتللو زیات خوشحاله شو بیا صحابه کرامو عثمان (رضي الله عنه) نه پوښتنه وکړه ایا تا طواف او عمره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، تاسو په ما بد ګمان کړی زه به څنګه طواف کوم او تاسو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به ترې حصار شوي یاست !
د قریشو جاسوسانو نه چا قریشو ته خبر ورکړو چې مسلمانانو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره بیعت وکړ چې یا به مرګ وي او یا به عمره کوو، نو هغوی عروة بن مسعود تقفي مسلمانانو ته راولیږلو چې احوال یې معلوم کړي کله چې هغه بیرته ستون شو، هغوی ته یې وویل تاسو په دې خلکو بالکل برلاسي کیدای نشئ، ما د فارس او روم بادشاهان لیدلي خو هغوی کې دومره تابعداري نشته څومره تابعداري چې دوی کې ده، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) اودس کوي اوبه یې صحابه کرام ځمکې ته نه پریږدي او په خپلو مخونو یې مښي.
چې خبرې کوي نو دوی داسې غوږ نیولی وي چې بالکل حرکت نه کوي، څوک په لوړ اواز یې مخکې خبرې نه کوي، نو د مسعود ثقفي خبرو مشرکین وارخطا کړل او د صلحې لپاره یې سهیل بن عمرو راولیږلو.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۱۳) برخه:

د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدل.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدلی وه چې مکه فتحه شوی وي او نوې عمره کوي نو ځکه یې د عمرې اراده وکړه، او په مدینه منوره کې یې نمیله بن عبد الله الیثي (رضي الله عنه) مشر وټاکلو په بل روایت کې عبد الله بن مکتوم (رضي الله عنه) مشر ټاکلی وو، کله چې نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) مکې ته راتلو نو لاره کې روان وو نو بشر بن سفیان مخې ته ورغې هغه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، چې خالد بن ولید چې لا مسلمان شوی نه وو درته لاره نیولې (۲۰۰) تنه په اسونو سپاره ځوانان ورسره دي نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لاره بدله کړه، او حمزه بن عمرو الاسلمي ورته بله لاره کې رهبري وکړه تر څو حدیبې ته ورسیدل لکه چې ذکر شول د حبابیشو د قوم مشر چې حلس نومیدو لارې ته راووتو چې کله یې ولیدل چې مسلمانانو خپلو اوښانو ته غاړه کې قلادې اچولي (قلادې یوه علامه وه چې معلومه شي چې دا هدیې لپاره دي) بیرته مکې ته لاړو هلته یې مشرکینو ته وویل مسلمانان په ډیر عزت او احترام راغلي او تاسو باید ورته اجازت ورکړی، نو مشرکینو ورته وویل ته یو غره وال یا اعرابي سړی یې ته په دې کارونو نه پوهیږې نو هغه پدې پیغور خپه شو قسم یې ورته وکړ چې ټول قوم به راټول وم او تر مرګه به درسره جنګیږم او د مسلمانانو ملګرتیا به کوم، بیا مشرکینو ورته وویل چې پام کوه داسې ونکړې.
بیا چې هغوی ته د مسلمانانو قوت معلوم شو او بیعت الرضوان نه هم خبر شول اول یې عروه بن مسعود ثقفي راولیږلو چې احوال معلوم کړه د هغه خبرې موږ ته ذکر کړئ چې کوم صفات یې د مسلمانانو ذکر کړل نو بیا یې سهیل بن عمرو راولیږلو او هغه ته یې د معاهدې یا صلحې واک ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د صلحې د شرايطو متن ليک:

۱-علي (رضي الله عنه) وليکل، بسم الله الرحمن الرحيم، نو سهيل وويل چې زه خو رحمن نه پېژنم داسې وليکه چې بِاسْمِكَ اللَّهُمّ، نو علي (رضي الله عنه) انکار وکړو، خو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل خير دی بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ، وليکه بيا چې دې کلمې ته ورسيدو چې (هذاماقاضى عليه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نو سهيل بيا وويل چې که موږ ستا نبوت منلی بيا صلحې ته کوم ضرورت وو ته وليکه چې محمد بن عبدالله نو د دې نه بيا علي (رضي الله عنه) انکار وکړ چې ما اوس رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ليکلی نه يې ورانوم، نو بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپله تري لرې کړ او هغه ټکی يې وران کړل بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل زه د الله (جل جلا له) رسول يم اګر که تاسو دروغجن ګڼلی يم.

معاهدې شرطونه:

◆ که د قريشو نه څوک قريشي مسلمانانو ته ورشي نو مسلمانان به يې بيرته ورته سپاري او که مسلمانانو نه څوک هغوی ته ورشي هغوی به يې بيرته سپارلو ته نه مجبوروي.

◆هغه قبايل چې دې دواړو طرفونو کې چاسره هم ملګري شي بل طرف به تجاوز ورباندې نه کوي.

◆دغه صلحه لس کلونو لپاره ده او دغه لس کلونو کې به جنګ يو طرف هم نکوي.

◆مسلمانان به دې کال کې بيرته ستنيږي او بل کال ته به عمرې ته راځي.

◆دغه ليک به د مکې مکرمې په ديوال زړول کيږي تر څو چې ټول يې ووينې.

بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل، پورته شئ خپل څاروي حلال کړئ خو څوک او چت نشول بيا يې وويل پورته شئ حلاله وکړئ بيا څوک پورته نشول بيا يې دريم وار اواز وکړو بيا څوک پورته نه شول نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) خپله پورته شو اوښ يې حلال کړو بيا يې نايې راوغوښتو ويښتان يې وخريل.

بيا ټول پورته شول او خپل خپل اوښان يې حلال کړل او د يو بل سرونه يې داسې وخريل چې له ډير خفګانه نژدې وه چې يو بل ووژني.

دا ځکه چې دغه شرطونه ظاهري ډير سخت معلوميدل چې که څوک مسلمان شي نو دوی به يې بيرته ورکوی او که څوک له مسلمانانو هغوی ته ورشي نو هغوی به يې نه واپس کوي.

خو د دې صلحې فايدې ډيرې زياتې وې.

(۱) مسلمانانو ته د مشرکينو له خوا نه اطمنان حاصل شو چې هغوی به حملې نه کوي نو ځکه مسلمانانو ته فرصت پيدا شو چې خپله پاملرنه فارس، روم، مصر او نورو ملکونو ته واوړي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) هلته وفدونه ولېږل چې زياتې فايدې او لاسته راوړنې يې درلودې.

(۲) هغه قبايل چې مشرکينو سره يې معاهدې لرلې هغوی ته معلومه شوه چې مسلمانان مخ په کاميابئ روان دي نو رسول الله صلى الله عليه وسلم سره يې رابطې شروع کړې.

د مکې مشرکينو چې همدا مسلمانان يې له خپلو کورنو رايستلي وو او په هيڅ قوت ورته قايل نه وو نو په دې صلحې باندې خبره بيخي ښکاره شوه چې مسلمانان يو قوت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو ته د غزوه موته لپاره هم ښه فرصت په لاس ورغي چې له دې خوا بیخي مطمئن شول چې قریش پرې حمله نشي کولای.
د بیعت الرضوان بله ګټه دا وه چې د صحابه کرامو ایمانونه هم معلوم شول چې تر مرګه یې بیعت وکړ.
بله فایده یې دا شوه چې الله (جل جلا له) د بیعت الرضوان والاوو څخه راضي شو.
په بخاري شریف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي چې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره خلک د بیعت الرضوان والا خلک دي.
په بل روایت کې صحیح مسلم شریف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) او هغه د حفصې رضی الله عنها نه روایت کړی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل او ما په خپلو غوږونو تړې اوریدلي چې د بیعت الرضوان صحابه (رضي الله عنهم) به جهنم ته لاړ نه شي.
له دې صلحې دا معلومه شوه چې صلحه به د اصلي دښمن سره کېږي نه د کمزوري دښمن سره، د دښمن کمزورې ډلې ټپلی به په ضمن کې داخلې وي لکه د عربو قبایل چې په دې کې داخل وو.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۱۴) برخه:

مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه

⇐ د ابوجندل (رضي الله عنه) او ابو بصیر (رضي الله عنه) تازه کوونکې واقعات.
کله چې عثمان (رضي الله عنه) مکې کې هغه مسلمانانو سره وکتل کوم چې کافرانو قسم قسم عذابونه ورکول خو هغوی هجرت نه شو کولای، هغوی کې یو تن اوبوجندل (رضي الله عنه) بن سهیل بن عمرو وو، سهیل بن عمرو هغه کافر مشر وو چې قریشو معاهدې یا صلحې لپاره رالیږلې وه، او ابوجندل (رضي الله عنه) یې ځوی وو کور کې یې په ځنځیرونو تړلی وه کله چې ابوجندل (رضي الله عنه) خبر شو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دلته د عمرې په نیت حدیبیه کې دی نو له کوره ولچکو او ځولنو سره وتښتېده، او دې ځای کې یې پلار د صلحې لیکل اخري پړاو ته رسیدلي وو فقط ګوتې لګول یا دسخط کول پاتې وو، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابوجندل ولیدو چې په ډیر تکلیف یې ځان رارسولی دی او ټول بدن یې له وهلو ټکولو زخمي دی نو ډیر خفه شو؛ ځکه چې د صلحې شرطونه لیکل شوي وو.
سهیل بن عمرو چې کله خپل ځوان ځوی ولیدو؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې وویل ما ته خپل ځوی بیرته په لاس راکړه، کنه نو زه دغه صلحه نکوم.
رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل ګوره تر او سه په کاغذ مهر او دسخط نه دی شوی، فقط لیکل شوي ته ماته دا خپل ځوی هدیه کې راکړه.
تا خپل ځوی ته قسم قسم عذابونه ورکړي، خو هغه اسلام پرې نښود، لاکن سهیل بن عمرو و نه منله او ټینګ شو چې که ماته خپل ځوی و نه سپارې زه بیرته ځم اخر کې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ومنله او لیک یې دسخط کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوجندل (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، یا رسول الله تاسو ما په لاس مه ورکوئ تاسو ګورئ چې دوی په ما څومره ظلمونه کړي زما دغه پلار ما په فتنه کې اچوي ما به له اسلامه وګرځوي.

خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل ای: جندله صبر وکړه، الله (جل جلاله) به تاسو ته لاره جوړه کړي لږ نور هم تکلیف تیر کړه الله (جل جلاله) به خامخا تا ته لاره جوړه کړي که زه اوس تا دلته حصار کړم زه به وعده خلاف شم او زه وعده خلافي نکوم.

له یوې خوا صلحه وشوه او ابوجندل په ژړا او واویلا خپل پلار ته په لاس ورکړل شو، له بلې خوا صحابه کرام له ډیرې غوصې ناقراره وو له حلالې او سر خریلو وروسته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته د بیرته مدینې منورې ته د تللو امر وکړ.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینې ته ورسیدو نو اول مسجد ته لاړو لږ وخت نه وو تیر شوی، چې ابو بصیر بن عتبه بن اسید (رضي الله عنه) راورسیدو او دغه لوی سفر یې پښې ابله په لوږه تنده تر سره کړی وو، ټول بدن یې زخمي وه کافرانو هر قسم عذابونه ورکړي وو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم ستومانه وو خو د ابوبصیر (رضي الله عنه) ورتګ نور هم پرېشانه کړ، لږ وخت نه و تیر شوی چې دوه تنه ځوانان مسجد طرف ته په منډه راغلل؛ کله چې یې په ابوبصیر سترګې ولږیدې نو چغې یې کړې چې ای محمد (صلی الله علیه وسلم) موږ ته ابوبصیر په لاس راکړه وعده خلافي مکوه او د صلحې شرطونه پوره کړه.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابوبصیر (رضي الله عنه) ته وفرمایل لاړ شه ورسره موږ دوکه او وعده خلافي نه شو کولای، ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما مه ورته سپاره ما ته یو څو تکړه ځوانان راکړه زه مکه مکرمه درته فتحه کوم، نورو صحابه کرامو یو بل ته وکتل او ویې ویل قسم دی دغه ځوان ډیر بهادر انسان دی که اجازه ورکول شي هر کار کولی شي خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د امر منل ضروري وو، ځکه چې په دغسې کارونو او د هغې په حکمتونو بل څوک نه پوهېدل.

ابوبصیر (رضي الله عنه) هغه کسانو له خپلو ځانونو سره روان کړ څو منزله وړاندې هغوی دواړو خوراک لپاره کیناستل لږ وخت بعد یو تن سحراګشت یا لویو بولو ته لاړو او یو تن پاتې شو هغه سره ډیره تیره توره وه او هغه یې لاس کې اړوله راړوله، ویل یې چې دغه توره زبردسته توره ده ستا په شان ډیرو باندې ما تجربه کړې چې د اوس او خزرج قبیلو تکړه ځوانان وي او زما ورسره مقابله وي او ترې داسې سرونه غوځوم.

ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل، چې توره خو دې ما ته هم ډیره زبردسته ښکاري ته راکه چې ویې ګورم، هغه مغزوره ځوان چې په خپل طاقت ډیر نازیده، توره یې ورکړه کله چې توره ابوبصیر (رضي الله عنه) لاس ته ورغله نو په یو شړق سره یې سر له تنې جدا کړ او هیسته یې ترې وغورزاوه او دې حالت کې هغه بل هم راروان وو هغه چې کله د خپل ملګري سر ولیدو چې له تنې جدا دی نو مخ په مدینه منوره یې منډې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کافر مخکې دی او ابوبصیر (رضي الله عنه) ورپسې دی هغه ځوان په مسجد نبوی (صلی الله علیه وسلم) ورننوتلو او چغې یې وهلې بچ مې کړئ، دې وخت کې ابوبصیر (رضي الله عنه) هم ورپسې ورسیدلو او له مخ مبارک او سترګو یې د غوصې نه اور وریدو، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې وویل، یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تا خپله وعده پوره کړه زه دی په لاس ورکړم اوس ته مکلف نه یې چې بیرته مې ولیږې او ما ته اوس دغه کافر را کړه چې سر یې له تنې جدا کړم.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل دغه کس موږ ته پناه راوړه اګر که دښمن هم دی موږ پناه ورکړې ته یې نشې وژلی او ته باید له دې ځایه لاړ شې ځکه موږ د صلحې تر اخره په خپله وعده ټینګ ولاړ یو.

ابو بصیر (رضي الله عنه) له هغه ځایه ووتو او له ډیر فکر او سوچ وروسته یې د سمندر غاړې ته د تللو فیصله وکړه هغه ځای ډیر لرې وو خو په دې خاطر چې هلته به له لوږې مړ نشي یوشی به ورته پیدا کیږي چې تر هغې وربانديې ژوند تیر کړي چې مسلمانان کامیابیږي.

کله چې ابوبصیر د سمندر غاړې ته ورسیدو نو فکر یې وکړو، چې دغې زبردستې تورې نه باید کار واخلي، نو په هغه لار به اکثره د قریشو قافلې شام ته تللې او بیرته به یې تجارتي مال راوړلو نو ابوبصیر (رضي الله عنه) به هره قافله لوټ کوله کافران به یا وتښتیدل یا به یې مړه کړل او خوراکي شیان یې مکمل په قریشو بند کړل له بلې خوا ابوجندل (رضي الله عنه) خپل پلار سهیل بیا تړلی وو چا ورته وویل چې ابوبصیر (رضي الله عنه) د سمندر غاړې ته لاړ دی او هلته یې د قریشو د قافلو لار نیولې، ابوجندل (رضي الله عنه) بیا هم په کومه طریقه ځان خلاص کړو او د شپې ووتلو تر څو چې یې پلار خبریدو نو هغه ابوبصیر (رضي الله عنه) ته ځان رسولی وو، کله چې یې ابوجندل (رضي الله عنه) ولیدو کلک یې په غیږ کې ونیولو او ډیر زیات خوشحاله شو، چې ملګری یې پیدا شو.

اوس نو دوی دوه تنه زمریان سره یو ځای شول، دواړه هغه بهادر ځوانان وو د ټولې قافلې خلکو ورسره مقابله نه شوه کولای.

دغه خبره د مکې مکرمې نورو ځوانانو ته هم معلومه شوه او نور خلک هم ورسره یو ځای شول تر (۷۰) یا (۸۰) د دې ځوانانو تعداد ورسیدو، له یوې خوا دغه خبره رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته هم معلومه شوه چې ابوبصیر او ابوجندل او نور صحابه کرام اوس په یوه مظبوط قوت بدل شوي، هغوی د مکې خلکو باندې خوراکي توکي بند کړي او د مکې مشرکین په چغو دي نو ډیر زیات خوشحاله شو چې یوې خوا صلحه په خپل ځای پاتې شوه او له بلې خوا مسلمانانو ته قوت پیدا شو.

نو همدې وخت کې د مکې مکرمې مشرکینو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته لیک راولیږلو چې موږ ته د دغه کسانو ضرورت نشته موږ خو یې برباد کړو څوک یې مړه کړل څوک راوتښتیدل او مال یې را نه واخیستو ته دې خپل مسلمانان دروغواړه که هر څوک تا ته درځي درځي دې خو چې موږ یې له شره خلاص شو.

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپلو ملګرو ابوبصیر او ابوجندل رضی الله عنهم او نورو ته لیک ولیږلو چې راشئ تاسو د صلحې د شرطونو نه مستثنی شوي یاستئ، کله چې هغوی ته دا لیک ور ورسیدو او لیک ابوبصیر (رضي الله عنه) په لاس کې وو او لوستو یې چې مرګ ته یې لبیک وویلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او وفات شو (وإِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون پيا جندل (رضي الله عنه) هلته خاورو ته وسپارلو او خپله رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته راغي چې د مکې مکرمې فتحه کې هم شريک شو نورو ډيرو غزاګانو کې هم شريک شو او اخر کې اردن، لبنان کې شهيد شو، إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۵) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت.

➜ ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی چې يوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته دعوت ورکړ، چې ډوډئ ورسره وخوري؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يې دعوت قبول کړ او ورسره روان شو؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وړاندې او عثمان (رضي الله عنه) ورپسې وروسته روان شو کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بيرته شا طرف ته راوکتل نو ګوري چې عثمان (رضي الله عنه) يې قدمونه مبارک شماري؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته مسکی شو چې قدمونه څنګه شماري؟ خو عثمان (رضي الله عنه) څه و نه ويل، کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورسيدو نو امر يې وکړ چې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د قدمونو د شمار برابر غلامان ازاد کړئ، نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په دومره زيات محبت ډير زيات خوشحاله شو.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمايې تر هغې تاسو کامل مومن کيدای نشئ چې تر څو زه درته د ځان، مال، مور او پلار نه زيات محبوب نشم.

➜ جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) فرمايې چې عثمان (رضي الله عنه) ته له بهر نه تجارتي مال کې شهد او نور خوراکي شيان راغلل هغه به يې په خلکو تقسيم کړل او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به يې د وربشو ډوډۍ خوړله.

➜ په يو بل روايت له جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې يوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) د سفر په حالت کې خپله پياده روان وو او غلام يې په اوښ سپور کړی وه نو ما ورته وويل ای اميرالمؤمنينه تا خو غلام په اوښ سپور کړی او تا د اوښ مهار نيولی نو ويې فرمايل، مسلمانان ټول يو شان دي يو په بل بهتري په تقوی کې لري او دا هم زما په شان انسان دی نو چې زه ستومانه کيږم دا هم ستومانه کيږي.

➜ عبد الله ابن عباس فرمايې چې ما د جمعې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) وليدو چې مسجد کې پوزي باندې اوده وو بيا راپورته شو اودس يې وکړو او په ممبر يې خطبه وويله او د پوزي نښانونه يې په بدن معلومېدل.

➜ يو بل حديث شريف د ابونعيم نه روايت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) سفر نه راغی او چې کله راورسيدو نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وفرمايل دا اوښ دې چو کړه يا کينوه، عثمان (رضي الله عنه) اوښ کينولو نو هغې باندې غوړي او شهد بار وو، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـرې لـرې وخـوړل او دعـا يـې ورتـه وکـړه نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وفرمايـل چـې مـا دغـه ټـول خيـرات کـړل ځکـه چـې پـه کـوم شـي بانـدې سـتا مبـارک لاس ولګېـږي نـو د هغـې قيمـت څـوک نشـي پـوره کـولای نـو ځکه اوس دا د الله (جل جلا له) په لاره کې تقسيم کړه

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) سيرت (۱۶) برخه:

◄ د عثمان (رضي الله عنه) د سخاوت بله بېلګه:

◄ په عثمان رضي الله عنه د جنت زيری.

◄ عثمان رضی الله عنه د خپل بدن د صفايې زيات خيال ساتل.

د مـدينې لارو کوڅـو کـې سـوالګر ګرزيـدو خـو لـه غريبـی. چـا ورسـره کومـک نشـو کـولای نـو چـا ورتـه د عثمـان (رضـي الله عنـه) کـور وښـوده، سـوالګر د عثمـان (رضـي الله عنـه) کـور تـه راغـی کلـه چـې يـې غوښـتل دروازه وټکـوي د کـور لـه دننـه څخـه اواز راغـی، چـې خپلـې بـې بـې تـه وايـی، چـې د ډيـوي پلتـه يـا بـاتی. غټـه يـا ډبلـه ده تيـل زيـات سـوځوي دا پلتـه نـرئ کـړه، نـو سـوالګر حيـران شـو چـې دا خـو دومـره بخيـل سـړی دی چـې د ډيـوې پلتـه هـم نـری کـول غـواړي نـو مـا تـه بـه څـه راکـړي خـو بلـه چـاره نـه وه؛ نـو اخـر يـې لـه سـوچ او فکـر وروسـته دروازه وټکولـه نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) راووتـو سـوالګر بـه ډيـر مشـکلات او ضـرورتونه ورتـه بيـان کـړل نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) چـې کـور کـې دومـره څـه نلـرل نـو لـه لاسـه يـې ونيولـو او ورتـه يـې وويـل راځـه نـو سـوالګر ورسـره روان شـو کلـه چـې د مـدينې منـورې ابـادی. پـه ختميـدو شـوه سـوالګر ودريـدو ورتـه يـې وويـل تـه مـا چيرتـه بيـايې؟ خلـک خيـرات ورکولـو لپـاره کـور تـه ځـي او تـه مـا اوس د مدينې نه بهر بيايې.

عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وويـل مـه ويريـږه سـتا د ضـرورتونو سـامان زمـا کـور کـې نـه وو ځکـه مـې دلتـه راوسـتې، کلـه چـې دواړه د مـدينې منـورې نـه بهـر را ووتـل نـو هلتـه د عثمـان (رضـي الله عنـه) د تجـارت قافله رارسيدلې وه نو عثمان (رضي الله عنه) هغه سوالګر ته وويل واخله دا شيان ټول ستا شول.

سـوالګر حيـران ودريـد او يقـين يـې نـه راتلـو چـې د ډيـوې پلتـه نـری. کولـو والا دې دومـره سـخي وي چـې دومـره شـيان دې ورکـړي؛ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) تـه يـې وويـل، تـه مـا پـورې ټـوقې مکـوه کـه کـوم شـی دی له زړه نه منلی وي را يې کړه کنه نو زه په خپله مخه ځم.

عثمـان (رضـي الله عنـه) ورتـه وويـل، زه ټـوقی نکـوم دا شـيان ټـول سـتا شـول او خپلـو غلامـانو تـه يـې وويل دا سامان ټول ورکړئ.

کلـه چـې د سـوالګر پـوخ يقـين وشـو چـې رښـتيا وايـې نـو ورتـه يـې وويـل زه دغـه ټـول سـامان نـه اخلـم دا زمـا لـه ضـرورتونو زيـات دي زه لـه مجبوريتـه سـوال تـه اړ شـوی يـم؛ نـو ماتـه دومـره څـه راکـړه چـې ضـرورت ورته لرم.

عثمـان (رضـي الله عنـه) لاسـونه پورتـه کـړل دعـا يـې وکـړه چـې يـا الله (جـل جـلا لـه) شـکر دی چـې دغـه سـامان د دې سـوالګر لـه ضـرورته زيـات دی کـه چيرتـه تـرې کـم وی، نـو نااميـده بـه لاړ وو بيـا يـې سـوالګر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته وويل دا سامان که ستا له ضرورياتو زيات وي څه خبره ده خو چې کم نه وي او سامان يې ورته وسپارلو.

نو سوالګر ترې پوښتنه وکړه چې اوس دا راته ووايه چې تا خپلې بې بې ته وويل چې د ډيوې پلته نرۍ کړه او اوس دومره سخاوت کوې، دې که څه راز دی؟ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل هلته ماسره دا فکر وو چې زه اسراف کوونکو کې رانشم ځکه چې الله (جل جلاله) اسراف کوونکی د شيطانانو ورونه بللي او دلته خبره د الله (جل جلاله) سره ده دا صدقه چې څومره ډيره وي ثواب يې ډير وي نو بيا سوالګر ښې ډيرې دعاوې ورته وکړې او له سامان سره ترې رخصت شو.

ابو موسی الاشعري (رضي الله عنه) فرمايي، چې يوه ورځ زه او رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يو باغ ته داخل شو او ما ته يې وويل چې ته دروازه ساته چې څوک بې اجازې رانشي.

د صحابه کرامو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) سره دومره مينه وه چې لږ وخت به ترې غايب شو نو ورپسې کرځيدل به نو عمر (رضي الله عنه)، ابوبکر صديق (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) بيل بيل ورپسې راوتلي وو او پوښتنې به يې کولې نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته چا ويلي وو، رسول الله (صلی الله عليه وسلم) په دغه طرف لاړو؛ نو هغه باغ طرفته راغی دروازه يې وټکوله؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ما ته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيری پرې وکړه.

نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) وو، نو زيری مې ورباندې وکړو چې ډير زيات خوشحاله شو بيا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) راته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيری پرې وکړه نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو هغه عمر (رضي الله عنه) وو، نو زيری مې پرې وکړو چې عمر (رضي الله عنه) هم ډير زيات خوشحاله شو بيا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) راته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيری پرې وکړه. نو ما چې دروازه خلاصه کړه هغه عثمان (رضي الله عنه) وو او زيری مې پرې وکړو چې عثمان (رضي الله عنه) هم بيخي زيات خوشحاله شو.

د عثمان (رضي الله عنه) بې بې مبارکې نه چې نوم يې احاديثو نه دی ذکر کړی روايت کړيدی چې عثمان (رضي الله عنه) به د خپل بدن د صفايې ډير خيال ساتلو او هر ورځ به يې غسل کولو تر څو يې بدن صاف ستره وي عطر او رانجه به يې زيات خوښول.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه:

⇐ د ابوهريره (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل، دا سې زمانه به راشي چې اختلافونه او فتنې به زياتې شي او زما د امت زيات خلک به ورباندې اخته شي نو موږ ورته وويل چې يارسول الله (صلی الله عليه وسلم) نو بيا موږ ته څه کول پکار دي؟ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) طرف ته اشاره وکړه چې د امير او ملګرو لاره يې تعقيب کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

⇐ د ام کلثـوم (رضـي الله عنـه) نـه روايـت دی، چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) بـه د شـپې تهجـد و تـه پورتـه کيـدو او مـوږ بـه ورتـه ويـل، يـا مـا راپـاڅوه يـا کـوم غـلام چـې د اودا سـه اوبـه درکـوو نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) بـه فرمايـل چـې زمـا زړه نـه غـواړي چـې څـوک لـه خوبـه پـاڅوم بيـا بـه يـې دوه رکعتـه لمـونځ کـې ټـول قران کريم ختم کړ.

بيـا عطـا بـن ربـاح (رضـي الله عنـه) فرمـايي چـې کلـه کلـه بـه عثمـان (رضـي الله عنـه) د ماسـختن لمـونځ امامـت وکـړ، چـې کلـه بـه فـارغ شـو نـو يـو طـرف تـه بـه يـې نفـل شـروع کـړل تـر هغـې چـې ټـول قـران کـريم بـه يـې اخر په وترو کې ختم کړو.

مشـکوة المصـابيح د صـحيحنو روايـت نقـل کـړی چـې عثمـان (رضـي الله عنـه) بـه کلـه د چـا جنـازې تـه حاضـر شـو او بيـا بـه قبـر تـه ورسـره لاړو نـو بيـا بـه د قبـر پـه غـاړه ودريـدو او زيـات بـه يـې وژړل تـر هغـې چـې د وعظ کولو توان به يې نه وو.

نـو صـحابه کرامـو ترينـه پوښـتنه وکـړه چـې يـا اميرالمؤمنين تـه بـل وخـت کـې دومـره نـه ژاړې لکـه د قبـر پـه غاړه دا ولی؟

نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) وفرمايـل، چـې قبـر د اخـرت اولنـی منـزل دی کـه څـوک دې کـې کاميـاب شـو نـو وړانـدې بـه هـم کاميـاب شـي او کـه دلتـه پـه سـوال جـواب کـې څـوک ناکـام شـو نـو اخـرت کـې بـه هـم ناکـام وي.

د عثمـان (رضـي الله عنـه) نـه روايـت دی چـې زه پـه مسـجد نبـوي (صـلی الله عليـه وسـلم) پـه بـاب السـلام بانـدې ننـوتم او لـه لمـونځ وروسـته بـه بـاب جبرائيـل (ع) بانـدې وتلـم، يـوه ورځ مـې لـړه بيـړه وه نـو بـاب جبرائيـل (ع) بانـدې وتلـم چـې د خلکـو د راننوتلـو لـه وجـې ګڼـه ګوڼـه جـوړه شـوه نـو ګـورم چـې يـو يمنـي ځـوان تـوره پـه لاس کـې نيـولی او چـې زه يـې وليـدم نـو تـوره يـې راتـه پورتـه کـړه چـې ومـې وهـي، مـا يـې لاس ونيوه ما وويل څه کوې نو هغه وويل وژنم دی، نه دې پرېږدم؛ نو ما ورته وويل ولې مې وژنې؟

نو هغه يمني ځوان راته وويل ځکه دی وژنم چې د يمن امير ظلم راباندې کړی!

عثمـان (رضـي الله عنـه) فرمـايي، مـا ورتـه وويـل ظلـم پـه يمـن کـې درباندې شـوی او مـا دلتـه مدينـه کـې وژنـې؟ نـو هغـه يمنـي ځـوان وويـل، هـو. ځکـه چـې هغـه اميـر يـا والـي تـا مقـرر کـړی تـه يـې مسـؤول يـې ولـې دا سـې خلـک مقـرروې چـې ظلـم کـوي، عثمـان (رضـي الله عنـه) وايـي مـا ورتـه وويـل خبـره دې صـحيح ده؛ خو تا ما ته کله شکايت کړی او ما ستا شکايت نه دی اوريدلی او تاسره مې عدالت نه وي کړی.

پـه کـار خـو داوه چـې تـا شـکايت کـړی وی کـه سـتا خبـره رښـتيا وي مـا بـه هغـه معـزول يـا لـرې کـړی وای او سـتا انتقـام بـه مـې تـرې اخيسـتی وای، خـو سـتا دغـه حرکـت چـې بـې سـواله او بـې جوابـه مـا وژنـې مناسـب نه دی.

نـو صـحابه کرامـو راتـه وويـل يـا اميرالمـؤمنين دا کـم عقـل دښـمن دی دا همدا سـې پرېښـودل نـه دي پکـار؛ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) فرمـايي چـې مـا بيـا هغـوی تـه وويـل چـې څـوک شـته چـې دغـه ځـوان وپيژنـي او ضـمانت يـې وکـړي چـې بيـا بـه مـدينې تـه نـه دا خلېـږي نـو يـو خپلـوان يـې راپيـدا شـو او هغـه يـې ضمانت وکړ او ما خوشې کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دي چې زه وربانديې پوه شوم چې دغه ځوان درواغ ويل او فقط زما د وژلو لپاره دستوري راغلى وه؛ خو الله (جل جلا له) ماته طاقت راکړو چې ويې نيسم خو دغه دښمن ما معاف کړ.

يو روايت کې ذکر دي•، چې عثمان (رضي الله عنه) ته يوه ښځه راتله او خپل ضروريات به يې ورته ويل او عثمان (رضي الله عنه) به کومک ورسره کولو خو يو څه وخت نادرکه شوه نو عثمان (رضي الله عنه) يې پوښتنه وکړه چې هغه ښځه ډير وخت وشو چې نه ده راغلى نو چا ورته وويل چې د هغې بچى پيدا شوى او ناروغه ده نو عثمان (رضي الله عنه) ورته د بچي لپاره جامې او نور لباس ورولېږل او (۵۰) ديناره يې ورته د مياشتې مقرر کړل بيا چې د ماشوم عمر يو کال شو نو دغه روپۍ يې (۱۰۰) ديناره کړې.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۸) برخه:

د ساحر وژل:

په اخيستو او خرخولو کې اسانتياوې.

د مرتد حکم او څوک په مرتدانو کې راځي؟

◆ البدايه و انهايه حياة عثمان (رضي الله عنه) کې ذکر کړي چې عثمان (رضي الله عنه) ته يو سړى راغلو ورته يې وويل، زما يو دوست يوې ښځې سره ډير په مينه واده کړى وو يو بل باندې ډير ګران وو اوس يې تر منځ شخړه راغلې او ځما دوست خپلې ښځې ته طلاق ورکړى اوس وربانديې پښيمانه دى او دواړه ژاړي او يو له بله جدا ايي نشي زغملاى؛ نو زه غواړم چې د خپل دوست دغه ښځې سره نکاح وکړم او بيا يې د دخول يا جماع کولو وروسته طلاقه کړم.

تر څو يې زما دوست بيا په نکاح کړي نو ستا څنګه خوښه ده؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل دغسې نکاح په اسلام کې نشته او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ترينه منع فرمايلى ده او فرمايلي يې دي، چې دغسې نکاح کوونکى باندې د الله (جل جلا له) لعنت دى پام کوه چې دغسې يو کار رواج نکړې چې تر قيامته به يې ګناه ستا په غاړه وي.

ستا دوست او د ده په شان نور خلک بايد د طلاق مسئله ښوقى و نه ګڼي او له داسې الفاظو ځان وساتئ چې بيا په ناخبرئ کې د خپلې حلالې ښځې سره په دايمي زنا لګيا يې.

◆ عبد الرحمن ابن زيد (رضي الله عنه) فرمايې چې ام المؤمنين حفصې رضي الله عنها باندې يوې ښځې چې ساحره وه سحر کړى وو او ډيره يې په تکليف کړې وه نو ما هغه ونيوله او هغې اقرار وکړ چې زه ساحره يم؛ نو ما ورته د سحر ګناه بيان کړه چې سحر کفر دى او ساحر کافر دى توبه ترې وباسه او ام المؤمنين حفصه (رضي الله عنه) له سحره خلاصه کړه، خو هغې انکار وکړو نو ما ووژله کله چې عثمان (رضي الله عنه) خبر شو نو ډير په غصه شو عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) ورته وويل، ته په داسې يو چا باندې خفه يې چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يې وژل روا ګڼلي او يو حديث يې

• الدايه و النهايه حياة عثمان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ذکر کړو نو عثمان (رضي الله عنه) چوپ شو او هيڅ يې و نه ويل، ځکه چې تر دې وخته دغه حديث ورته نه وو رسيدلی او بيا يې په همدې حديث باندې د عمل کولو فرمان وليکلو چې که ساحر توبه و نه باسي وژل يې روا دي.

◆ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما له يو تن نه ځمکه واخيستله او ځمکه مې تر خپل تصرف لاندې راوستله او د ځمکې د مالک لږ څه روپۍ پاتې شوې وې، ما انتظار کولو چې هغه سړی روپيو پسې راشي خو هغه ډيرې ورځې رانغي بيا يوه ورځ په لاره کې راسره مخ شو نو ما ورته وويل ته خپلو روپيو پسې ولې رانغلې؟

نو هغه راته وويل، چې تا زما سره غدر يا دوکه کړې او زه دې غولولی يم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايي ما ورته وويل، ما خو تا ته ستا د خوښې قيمت درکړی نو څنګه مې دوکه کړې يې؟

نو هغه سړي راته وويل، کله چې ما تا باندې ځمکه خرڅه کړه هغې وخت کې زه راضي وم خو لږ وخت وروسته ډيرو خلکو راته وويل چې ارزانه دې خرڅه کړې؛ نو ځکه زه هم پښېمانه يم نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، سره له دې چې ځمکه زما تصرف کې راغلې ده او تا په خپله خوښه راباندې خرڅه کړې؛ خو ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې په اخيستلو او خرڅولو کې اساني کوونکی به جنت ته ځي نو ستا خوښه ده چې خپلې روپۍ اخلې يا ځمکه او يا لوړ قيمت اخلې؟ نو هغه سړي خپله ځمکه واخيسته او ما ته يې ورکړل شوې روپۍ بيرته راکړې.

◆ د عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه) نه روايت دی چې د مسيلمه کذاب وخت کې بعضي خلکو ايمان پرېښود نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته خبر ورکړو چې زه دغسې خلکو سره څه وکړم؟

نو عثمان (رضي الله عنه) راته ليک راولېږلو چې دوی ته اسلام وړاندې کړه که بيرته يې اسلام ومنلو نو معاف يې کړه او که په کفر ولاړ وو نو قتل يې کړه ځکه چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي دي هر هغه چا چې د کافر صف مضبوط کړ او په دې هم پوهېدلو چې کافر ظالم دی يا يې د کافر حمايت کولو نو وژل يې روا دي او مسيلمه کذاب تر ټولو اشد کافر دی؛ نو، عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه) فرمايي، ما همداسې وکړل څوک چې بيرته اسلام ته راوګرځيدل هغو مې معاف کړل او چې څوک په ارتداد او کفر ټينګ پاتې شول ټول مې ووژل••.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۹) برخه:

د دين فکر او کرامات.

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د وفات نه وروسته زه غمجن او فکرمند لاره کې ناست وم، چې عمر (رضي الله عنه) راباندې سلام اچولی وو او زه نه وم پوه شوی بيا عمر (رضي الله عنه) ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته شکايت وکړو چې عثمان زما د سلام جواب رانکړ.

•• البدايه والنهايه باب خليفة عثمان، حياة حياة الصحابه جلد 2، اسد الغابه جلد 4.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې زه مسجد ته لاړم نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) راته وويل، ولې دې د خپل ورور عمر (رضي الله عنه) د سلام جواب نه دی ورکړی، په څه شي ترې خفه يې؟ نو ورته مې وويل، ما نه ليدلی او نه پرې پوهه شوی يم؛ نو ابوبکر (رضي الله عنه) وفرمايل ته صحيح خبره کوې؛ خو زما په فکر ته به په کوم سوچ او فکر کې ډوب وې، نو ما ورته وويل هو په الله (جل جلاله) قسم چې همداسې وه ابوبکر صديق (رضي الله عنه) راته وويل هغه څه سوچ او فکر وو چې ته يې دومره پريشانه کړی وې، نو؛ ما ورته وويل، چې د دې امت د نجات او خلاصئ لار په فکر کې وم، نو ابوبکر (رضي الله عنه) راته وويل، چې ما سره هم دا فکر وو خو ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه پوښتنه وکړه هغه راته وويل چې د امت د نجات لاره په قران او سنت کې ده بايد تر ټولو اول همدا راونيسئ؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي زه ور پورته شوم او د ابوبکر (رضي الله عنه) تندی مې ښکل کړ ما ورته وويل، چې ته د دې اهل يې چې ترې پوښتنه وکړې.

◆ ماوردي د عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روايت کړی چې عثمان (رضي الله عنه) د جمعې خطبه ويله او لاس کې يې امسا وه چې د جهجاه په نوم يو تن ورپورته شو او امسا يې ترې واخيسته او ماته يې کړه؛ خو عثمان (رضي الله عنه) هيڅ و نه ويل او نه يې خطبه قطع کړه او نه بل چا د خطبې د اوريدلو په وجه څه وويل، عثمان (رضي الله عنه) يوه ګوته پورته کړه او څه اشاره يې وکړه او بيا يې له خطبې نه وروسته هم څه و نه ويل، بيا لږ وخت بعد مونږ وليدل چې د جهجاه په لاس دانه راختلې بيخي زياتې چغې او فرياد ترې کوي تر هغې چې له هماغه دانې مړ شو نو ټولو به ويل چې دا د عثمان (رضي الله عنه) د ښيرا او له امله داسې شو.

◆ په يو روايت کې طبقات الکبری ليکلي چې عثمان (رضي الله عنه) يوه ورځ خپل غلام ته وويل ما يوه ورځ ستا غوږ کش کړی وو ته راشه او زما غوږ ونيسه او کش يې کړه نو هغه ورته وويل چې ما بښلی يې نه يې کش کوم خو عثمان (رضي الله عنه) ورسره نه منله تر هغې چې غلام يې مجبور کړ، چې غوږ نه يې ونيسي نو چې کله يې له غوږه ونيولو لږ يې کش کړ زړه يې نه غوښتل چې ډير يې کش کړي او عثمان (رضي الله عنه) به ورته ويل ښه پوره يې کش کړه چې د قيامت په ورځ در څخه خلاص شم.

◆ تاج البستکي طبقات الکبری کې ليکلي چې يو سړی عثمان (رضي الله عنه) ته راغلو او نور صحابه کرام هم ورسره ناست وو هغه وويل، چې يو سړی به دلته راشي چې هغه په لاره کې يوې زنانه سره بدکاري کړې وي نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل، چې يو سړی به دلته راشي چې د سترګو به يې د زنا نښې او نښانې معلومېږي؛ نو هغه سړي ورته وويل، ولې له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه بعد هم وحې نازله شوه چې تا ته يې په سترګو کې د زنا نښې ښکاري؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل دا وحې نه ده تجربه او کرامت دی چې الله (جل جلاله) يې چا ته ورنصيب کړي زه زنا کار پېژنم او ما ته يې په سترګو کې نښې نښانې معلومېږي، نو هغه سړی چې په خپل ځان پوی شو نو چوپ شو نور يې کومه خبره ونکړه.

◆ محمد بن عبد الله ابن موسی خفاف فرمايي، چې مونږ شام ته لاړو نو مونږ يو سړی وليدو چې پر مخې پروت دی او ښېښې يې د پنډيو سره او لاسونه يې د اوګو سره پرې شوي دي او په سترګو ړوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او چغــې وهــي هــای د دوزخ اوره هــای د دوزخ اوره هــلاک شــوم تبــاه شــوم بربــاد شــوم جهنمــي شــوم؛ نــو مــوږ تــرې پوښــتنه وکــړه چــې دا ولــې؟ چــا درســره داســې کــار وکــړ، نــو هغــه وویــل چــې کلــه عثمــان (رضــي الله عنــه) محاصــره شــو او د هغــه کــور تــه خلــک ننوتــل نــو زه هــم پــه هغــې خلکــو کــې وم نــو مــوږ چــې د هغــه کــوټې تــه داخــل شــو؛ نــو د هغــه بــي بــي هلتــه وه هغــه لــه کــوټې راووتلــه او ماتــه مخــې تــه راغلــه مــا هغــه پــه څپیــړه ووهلــه او عثمــان (رضــي الله عنــه) زه ولیــدم او هغــه راتــه ښــیراوې وکــړې، چــې د پښــو، لاســو او ســترګو خــلاص شــې او جهــنم دې ځــای شــه نــو زه فــوراً لــه هغــه ځایــه راووتلــم دلتــه شــام تــه راغلــم دلتــه څــوک وه زه پــرې پــوی نــه شــوم راغــی او زمــا لاســونه یــې پــه اوږو کــې، او پښــې لــه پنــډیو ســره پــرې کــړل او ســترګې یــې را نه و ویستلې اوس فقط د جهنم لاره راته پاتې ده او بس•.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د شهادت اسباب او د جنت زیری.

◆ یــوه ورځ رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) پــه جبــل احــد ولاړ وو چــې دغــه غــر پــه خوځیــدو شــو نــو رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) ورتــه وویــل ودریــږه تــا بانــدې یــو نبــي (صــلی الله علیــه وســلم)، بــل صــدیق او دوه شــهیدان ولاړ دي نــو غــر ودریــدو او رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) ســره ابــوبکر (رضــي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ابوموســی الاشــعري (رضــي الله عنــه) نــه روایــت دی چــې رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) زمــا ســره پــه یــو بــاغ کــې وه نــو چــا دروازه وټکولــه نــو زســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) راتــه وفرمایــل چــې دروازه ورتــه خلاصــه کــړه او د جنــت او شــهادت زیــری ورکــړه نــو کلــه چــې مــا دروازه خلاصــه کــړه نــو هغــه عثمــان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ام المــؤمنین عایشــې صــدیقې رضــي الله عنهــا نــه روایــت دی چــې ماتــه رســول الله (صــلی الله علیــه وسلم) د وفــات نــه لــږ مخکــې وفرمایــل چــې مــا تــه زمــا ملګــری راوغــواړه نــو مــا ورتــه وویــل ابــوبکر صــدیق (رضــي الله عنــه) نــو هغــه وویــل نــه، بیــا مــا ورتــه وویــل عمــر (رضــي الله عنــه) هغــه راتــه وویــل نــه بیــا مــا ورتــه وویــل عثمــان (رضــي الله عنــه) نــو هغــه راتــه وویــل هــو نــو مــا اعثمــان (رضــي الله عنــه) راوغوښــتنو کلــه چــې عثمــان (رضــي الله عنــه) راغــی نــو مــا تــه رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) وفرمایــل تــه لــږه وړانــدې لاړه شــه زمــا عثمــان (رضــي الله عنــه) ســره پټــه خبــره ده نــو زه تــرې لــرې کیناســتم نــو رســول الله (صــلی الله علیــه وسلم) عثمــان (رضــي الله عنــه) تــه غــوږ کــې خبــرې وکــړې چــې د عثمــان (رضــي الله عنــه) شــکل ورســره تغیــر شــو بیــا یــې رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) تــه لاس ورکــړو لکــه چــې څــوک چــا ســره قــول او وعــده کوي.

بیــا چــې کلــه د عثمــان (رضــي الله عنــه) د خلافــت اخــري وخــت شــو او خوارجــو ظهــور وکــړو او هغــوی عثمــان (رضــي الله عنــه) کــور کــې محاصــره کــړ نــو هغــې کــې څــه ناپوهــه مســلمانان هــم وو او عثمــان (رضــي الله عنــه) د هغــوی ســره جنــګ کــول نــه غوښــتل او ویــل یــې چــې مــا تــه رســول الله (صــلی الله علیــه وســلم) د

• شرح اصول عقاید اهل السنه والجماعه للالکایي ج 9 صف 132

(c) ketabton.com: The Digital Library

صبر کولو امر کړی دی نو موږ ته هغه خبره یاده شوه چې عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره لاس باندې عهد او وعده کړې وه.

◆ د عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې کله خوارجو عثمان (رضي الله عنه) خپل کور کې محاصره کړ نو هغوی د منافقینو او بعضي قوم پرستو مسلمانانو په شمول (۲۰۰) تنه وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته په دیوال سر ورښکاره کړ او ورته یې وویل، تاسو ولې زما وژلو پسې راخیستې ده؟ ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي دي چې له درې قسمه خلکو علاوه د هیچا وژل روا نه دي.

اول: محصن زناکار چې واده یې وي او بیا هم زنا وکړي، نو رجم کېږي یعنې په تیږو به ویشتل کېږي، چې تر څو مړ شي.

دویم: قصاص والا یعنې چې چا په ناحقه قتل کړی وي او ثبوت پرې وشي نو وژل کېږي به.

دریم: مرتد چې د اسلام نه بیرته کفر ته ور ورګرځي نو وژل یې روا دي.

نو ای خلکو قسم په الله (جل جلاله) چې ما نه په جهالت کې زنا کړې او نه په اسلام کې، قسم په الله (جل جلاله) چې ما هیڅ کله ناحقه قتل هم نه دی کړی او قسم په الله (جل جلاله) چې زما په زړه کې هم د مرتد کیدلو سوچ او فکر ندی پیدا شوی، بیا عثمان (رضي الله عنه) وفرمایل زه په الله (جل جلاله)، رسول الله (صلی الله علیه وسلم)، ملایکو او اخرت ایمان لرم نو بیا ولې زما مرګ در ته اسانه ښکاري؟

ابو امامه (رضي الله عنه) فرمایي، چې کله د عثمان (رضي الله عنه) کور باغیانو خوارجو محاصره کړ خوراک، څښاک او هر څه یې وربانديې بند کړل، نو د عثمان (رضي الله عنه) د کور تر څنګ د بلاط په نوم کورونه وو، هغه طرف د باغیانو او خوارجو نه په امن کې وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) د قضایې حاجت لپاره تللی وه او موږ هلته ناست وو نو موږ ته یې تشریف راوړ او ویې وفرمایل چې باغیان او خوارج ما ته د قتل ګواښوونه راکوي.

ابو امة فرمایي موږ ورته وویل، تا ته الله (جل جلاله) کافي دی هغه به دې مددګار شي نو بیا عثمان (رضي الله عنه) هماغه خبره تکرار کړه چې غیر له ناحقه قاتل، محصن زناکار او مرتد نه د بل مسلمان وژل نه دي روا تر څو چې د کافر صف ته نوي لاړ او هغه یې نوي قوي کړي.

ابوهریره (رضي الله عنه) فرمایي چې کله خوارجو او باغیانو د عثمان (رضي الله عنه) کور محاصره کړو زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم او د باغیانو سره د جنګ کولو مشوره مې ترې غوښتله او د دې محاصرې ډیرې ورځې تیرې شوې وې ما فکر وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) به ډیر وږی او تږی وي؛ خو چې وموليده بالکل تازه وو، نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل چې ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب کې راغی او راته یې وویل ته به ډیر تږی شوی یې؟

نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل هو!

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل، که غواړې چې الله (جل جلاله) په دې خوارجو فتحه درکړي هم الله (جل جلاله) به دې امداد وکړي او که غواړې موږ سره جنت کې روژه ماته کړې نو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا خوښه ده نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما ورته وويل، چې يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) غواړم جنت کې له تاسې سره روژه ماته کړم.

نو ابو هريره (رضي الله عنه) فرمايي، چې عثمان (رضي الله عنه) د خپلې کوټې بام ته اشاره وکړه چې له دې بام نه يوه بوقه چې اوبه پکې وې راښکته شوه او ما ته يې اواز وکړو چې اوبه وښه او ما له هغې بوقې اوبه وښلې قسم دی چې تر اوسه زما په سينه کې د هغې اوبو يخوالى او خوږوالى په خوله کې محسوسوم.

د عثمان (رضي الله عنه) په ضد دغه بغاوت يو يهودي چې عبد الله بن سبا نوميده شروع کړی وه کله چې عثمان (رضي الله عنه) خليفه شو؛ نو له اولې ورځې دغه يهودي دغه خبرې کولې چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) دی او علي (رضي الله عنه) د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) زوم او د تره ځوی دی نو چې کله علي (رضي الله عنه) خبر شو هغه ترې شام ته وتښتيدو او (۲) تنه خوارج علي (رضي الله عنه) قتل کړل دغه يهودي عبد الله ابن سبا شام کې بعضې کمزوري مسلمانان د قوم پرستۍ په شعار وغولول او څه اندازه خوارج او منافقين هم ورسره شول اخر يې دغه شورش او بغاوت ته عملي بڼه ورکړه او مدينې منورې ته راغلل.

د خوارجو اول هدف دا دی چې لمړی هغه مسلمانان له منځه وړي چې په اسلام مضبوط او ټينګ ولاړ وي، د خوارجو شعارونه تل غولوونکي او تير ايستونکي وي چې بې علمه او کمزوري مسلمانان وربانديې ډير ژر غوليږي همدا وجه وه چې، دغه عبد الله ابن سبا يهودي د مکې د فتحې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) ته راغلى وو او قسمونه يې ورته خوړلي وو، چې زه مسلمان شوی يم او کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته پس له نيولو راوستل شوی وه؛ نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ته ويلي وو، چې ما ته يې قسمونه خوړلي چې زه مسلمان يم او عثمان (رضي الله عنه) يې ضمانت هم کړی وه.

خوارج نه يوازې چې دروغجن دي بلکې احسان فراموشه هم دي بيا همدې يهودي، نور خوارج تيار کړل چې د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت موضوع مشکوکه کړي او په ضد يې قيام وکړي*.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۱) برخه:

عبدالله ابن سبا څوک وو؟

د عبد الله ابن سبا غلطې کارنامې.

د مسلمانانو تر منځ خپل منځي جګړې.

◆ په صحابه کرامو د کفر او ارتداد تاپه لګول خصوصاً په ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، عثمان (رضي الله عنه) او ام المؤمنين عايشه رضى الله عنها صديقه باندې او په بي بي عايشه (رضي الله عنه) باندې د زنا تهمت سره له دې چې قران کې يې د صفايې آياتونه نازل شوي دي.

* كنزالعمال جلد 1 صفحه 78، مسند امام احمد جلد 4، البدايه والنهايه جلد 7 صفحه 181، اخرج ابن سعد جلد 3 صفحه 46 عن ابى سهله بمعناه اطول من هذا وعند عبد الرزاق والحسن بن سفيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مسلمانانو تر منځ د کنځلو او بدو ردو ويلو رواج همدې خبيثو شروع کړی دی.
- د لعنت ويلو رواج ابن سبا شروع کړی.
- د شيعه مذهب بنسټګر همدا يهودي دی.
- علي (رضي الله عنه) ته د ربوبيت صفات همده ورکړي او رواج کړي دي.
- د احترام او عزت په نوم د يو مسلمان بل مسلمان ته سجده همدې لعين رواج کړې ده.
- د مسلمانانو د يو بل په وژلو باندې د جنت ګټلو دروغجن شعار همدې لعين رواج کړي دي.

عبدالله ابن سبا له اصله يمني وو چې په ابن الاسود مشهور وو او يهودي وو ډير چالاک او فصيحې ژبې والا وو؛ نو ځکه يهوديانو د مسلمانانو تر منځ د نفاق اچولو لپاره غوره کړ، بعضې اسلامي زده کړې يې ورزده کړې او مدينې منورې ته يې د خپلو موخو او اهدافو د تر لاسه کولو لپاره راولېږلو او ظاهراً يې د اسلام راوړلو اعلان وکړ، د مسلمانانو تر منځ به يې هر وخت د نفاق خبرې خپرولې زياته موقع هغه وخت په لاس ورغله چې د صحابه کرامو (رضي الله عنه) د اهل حل والعقد شورى د علي (رضي الله عنه) په خوخه عثمان (رضي الله عنه) خليفه وټاکل شو؛ نو دغه يهودي به خلکو ته ويل چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) وو؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ترينه په زور ځان خليفه کړ.

دغه يهودي به علي (رضي الله عنه) ته د الوهيت صفتونه ورکول، ده به ويل د علي (رضي الله عنه) چې خوښه نه وي نو نعوذبالله، الله (جل جلاله) هيڅ نه شي کولای د قرانکريم د لسو سپارو پټولو الزام يې په رسول الله (صلى الله عليه وسلم) باندې ولګولو.

علي (رضي الله عنه) ته به يې علم غيب ثابتول او علي (رضي الله عنه) په باره کې داسې خبرې کولې چې سراسر درواغ دي، دې يهودي به ويل نبوت لپاره علي (رضي الله عنه) غوره شوی وو؛ خو چې کله جبرايل (ع) راغی نو د علي (رضي الله عنه) په بستره محمد (صلى الله عليه وسلم) پروت وو نو په غلطۍ کې يې وحې نازله کړه.

دغه يهودي عبدالله ابن سبا اول حجاز کې همداسې د علي (رضي الله عنه) د الوهيت خبرې خپرې کړې او د قبايلو نوي مسلمان شوي خلک يې ځان سره ملګري کړل بيا يې د قريشو کمزوري مسلمانان چې لا له اسلامه پوره خبر نه وو د قوميت په اور کې سره راجمع کړل.

کله چې علي (رضي الله عنه) خبر شو نو د نيولو حکم يې وکړو؛ خو دغه چالاکه تری کوفې ته وتښتيدو او نور ملګري يې هم پټ شول فقط (6) شپږ تنه علي (رضي الله عنه) ته په لاس ورغلل له هغوی نه علي (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه چې تاسې زما په باره کې څه عقيده لرئ، هغوی هماغه د الوهيت يعنې ربوبيت صفات بيان کړل نو علي (رضي الله عنه) هغوی اور ته واچول علي (رضي الله عنه) څه وخت بعد کوفې ته لاړو.

الجحفي (رضي الله عنه) فرمايي، چې زه خبر شوم چې علي (رضي الله عنه) دلته راغلی نو زه ورغلم او د جمعې ورځ وه؛ نو ما ترې واوريدل چې ويې فرمايل، چې له رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نه بعد بهتر خلک ابوبکر (رضي الله عنه) او عمر (رضي الله عنه) دي له خطبې وروسته ما ترې پوښتنه وکړه چې ابن الاسود خو وايي چې ته په دواړو خليفګانو لعنت وايې؛ نو، علي (رضي الله عنه) وفرمايل نعوذ بالله زه د ابن الاسود خبيث د خبرو نه پناه غواړم بيا يې وفرمايل چې ما ته يې حاضر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړئ، خو عبد الله ابن سبا له هغې ځایه بصرې ته تښتیدلی وه کله چې هلته ورپسې ورغې، بیا یې بصره کې پټ دعوت چلولو چې لږ ملګري یې پیدا کړل نو هغوی یې هلته پرېښودل بیرته یمن ته لاړو، هلته یې څه موده دغه زهرجنه عقیده خپره کړه او له هغې ځایه شام ته لاړو، شام کې امیر معاویه (رضي الله عنه) حاکم وو هغه چې وربانډې خبر شو د نیولو حکم یې وکړو خو ابن سبا له هغه ځایه په تېښته کامیاب شو او مصر ته لاړو مصر د ده د عقیدې خپرولو لپاره مناسب ځای وو ځکه چې هلته د یهودو بیخ او بنیاد مضبوط وو، هلته یې ډیر دعوت وچلولو چې له هغې ځایه یې یو لښکر د عثمان (رضي الله عنه) د وژلو لپاره جوړ کړ، تر هغې چې لاره کې نور قبایل هم ورسره ملګري شول چې مدینې منورې ته راورسیدل نو تول (۲۰۰۰) جنګیالي ورسره ملګري شول او مدینه منوره کې یې عثمان (رضي الله عنه) په کور کې (۴۰) ورځې کلابند کړی وه[•].

✲ ✲ ✲ ✲

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۲) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغیانو او دوکه شویو مسلمانانو ته خبرداري.

د ابولیلی کندی (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته د خوارجو سره دمقابلې کولو د اجازت غوښتلو لپاره ورغلم نو زه هلته وم چې عثمان (رضي الله عنه) هغوی ته د کړکۍ نه سر ور ښکاره کړ او ورته یې وویل، ای خلکو ما مه وژمئ زما قتل تاسو ته نه دی روا قسم په الله (جل جلا له) که زه تاسو ووژلم او بیا د یو بل د وژلو رواج مو جوړ کړ؛ نو له دې وروسته به کله هم په اتفاق نه شئ او نه به یو ځای لمونځ وکړئ او نه به بیا تاسو ته دغسې فتحې نصیب شي او نه به یو اتفاق او اتحاد جهاد وکړئ، بیا یې د دواړو لاسو ګوتې یو بل کې ننباسلې او ویې ویل، تاسو به دغسې د یو بل سره په خپلو منځو کې په جنګ اخته شئ او دښمن به مو ارام ژوند تیروي، تاسو د دنیاوي ګټو لپاره یو مسلمان مه وژنئ بیا یې د سورت هود دا ایات تلاوت کړ.

بسم الله الرحمن الرحیم، يَاقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي الخ

ترجمه: ای قومه زما ضد او عداوت دې تاسو ته د دې نشي چې تاسو باندې داسې مصیبتونه نازل شي لکه د نوح قوم، د هود قوم او صالح قوم. او د لوط د قوم خبر هم لرې نه دی تاسې ته ټول ترې خبر یاست، بیا یې عبد الله بن سلام (رضي الله عنه) ته څوک ولیږلو چې ستا څه خیال دی ما ته څه کول پکار دی، ځکه چې هغه د تورات عالم وو او تورات کې داسې ټولې خبرې لیکلې وې نو هغه ورته جواب راولیږلو چې صبر وکړه جنګ کول اختیار نکړې که دوی تا شهید کړي نو د قیامت په ورځ به تا سره دلیل وي او دوی به الله (جل جلا له) راونیسي.

د مغیره ابن شعبه (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته وویل، چې زه تا ته درې خبرې مخې ته کوم، ته باید وربانډې عمل وکړې.

اول: ته باید په هغه دروازه ووځې چې کومه باندې باغیان نشته او ځان مکې مکرمې ته ورسوې دوی به هلته تا هیڅکله و نه وژني او حرم شریف د حرمت خیال به وکړي.

[•] البدایة والنهایة باب عثمان، الاستیعاب 4ج باب خلفاءالراشدین:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم: ته باید شام ته لاړ شې هلته امیر معاویه (رضي الله عنه) دی هغه ستا د تره ځوی دی او تا حاکم مقرر کړی دی او هغه ښه مضبوط دی هغه به تا په امن کړي.
دریم: ته زموږ امام او خلیفه یې تاسره اکثر مسلمانان او تکړه صحابه کرام دي لکه زبیر بن عوام (رضي الله عنه)، حسن ابن علي (رضي الله عنه)، عبد الله ابن عمر (رضي الله عنه) او نور (۷۰۰) تنه اوس تاسره دلته موجود دي؛ نو ته موږ ته د جنګ کولو حکم وکړه الله (جل جلاله) د حق ملګری دی او حق به بریالی شي او دوی خوارج به له مدینې وباسو او ته به په امن کې شې، په الله (جل جلاله) قسم چې تا ته د دوی سره جنګ کول روا دي نو مغیره بن شعبة (رضي الله عنه) فرمایي، چې عثمان (رضي الله عنه) راته داسې جواب راکړ.
ته چې وایې، مکې معظمې ته لاړ شه نو ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي چې هر چا مکه مکرمه کې وینې توی کړې او یا یې سبب شو نو د قیامت په ورځ به د ټولې دنیا د قتلونو نیمایي عذاب وربانديږي او زه نه غواړم چې د داسې فتنې سبب شم، ځکه دغه باغیان او خوارج او د ابن سبا یهودي پیروان هیڅ دین نلري دوی د نفس او خواهش تابعدار دی.
او دوهم دا چې زه شام ته امیر معاویه ته ورشم نو دا خبره صحیح ده چې زه به هلته په امن شم خو خوارج به هلته ضرور راځي او خپل منځي جګړې به شروع کېږي او زما په سبب به د مسلمانانو بېځایه وینې توی شي او ګناه به بیا هم زما په غاړه وي بله دا چې زه دا نه خوښوم چې د خپل حبیب رسول (صلی الله علیه وسلم) نه او د هجرت د مقام نه لرې و اوسیږم، زه مرګ خوښوم خو د خپل حبیب (صلی الله علیه وسلم) نه لرې نه.
دریم دا چې زه تاسو ته د جنګ کولو امر درکړم نو دې یهودو او خوارجو سره هغه کسان ملګري دي چې کلیمه وایي ؛ خو غولیدلي دي زما د مرتد کیدلو دروغجن شعار ورته ویل شوي دي د اهل بیتو د دروغجنې مینې خبرو دوکه کړي ما ته دغه خلکو کې مسلمان او کافر نه معلومیږي نو ځکه زه نشم کولای چې د دوی په سبب یوه کلیمه ویونکی مړ کړم.
د ابو هریره (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه د عثمان (رضي الله عنه) د محاصرې په وخت کې عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته وویل، باغیان او خوارج ستا دروازه کې ولاړ دي په الله (جل جلاله) قسم چې دوی سره جنګ کول روا دي ته موږ ته امر وکړه چې ورسره وجنګیږو ؛ نو عثمان (رضي الله عنه) راته وویل ایا ته غواړې چې ما د خپل منځي جګړو لپاره سبب وګرځوې، قسم په الله (جل جلاله) چې ما د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي ، چې ویې فرمایل ځوک چې د خپل منځي جګړو سبب شو د قیامت په ورځ به د ټولو وژل شوو ګناه کې شریک وي.
ابو هریره (رضي الله عنه) فرمایي چې د عثمان (رضي الله عنه) د دې خبرو وروسته زه کور ته لاړم قرار کور کې کیناستم بیا مې د هیچا ملګرتیا ونکړه[○].

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

[○] البدایة والنهایة جلد 7 صفحه 210، حکایة الصحابة فصل خلفاء الراشدین ج اول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۳) برخه:

د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رايې.

➔ د عبدالله ابن زبیر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وم نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته وویل، چې تاسره دلته څه تکړه ځوانان شته چې که د خوارجو او ناپوهانو مقابلې ته ووځي نو الله (جل جلاله) به یې ضرور کامیابوي ځکه چې ته په حقه یې ته مونږ ته اجازه وکړه چې جنګ ورسره وکړو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل زه تا ته په الله (جل جلاله) قسم درکوم چې داسې ونکړې او ما د خپل منځي جګړو سبب و نه ګرځوې زه نه غواړم چې یو داسې طریقه رامنځته کړم چې په هغې کې د کوم مسلمان وینه توی شي.

➔ بل روایت کې دي چې عبدالله بن زبیر (رضي الله عنه) ورته وفرمایل امیر المؤمنینه قسم دی چې تا ته اوس د دې باغیانو وژل روا دي نو عثمان (رضي الله عنه) وویل نه نه داسې نکوم دوی سره دوکه شوی او کمزوري مسلمانان دي زه هغه نشم پیژندلای نو ولی یې وینه توی کړم.

➔ د عبدالله ابن عامر (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې ما له عثمان (رضي الله عنه) وا وریدل چې ویې فرمایل زما په نزد غوره هغه څوک دی چې خپله توره د خپل منځي جګړو نه راحصاره کړي او څوک و نه وژني.

➔ ابن سیرین (رح) فرمايي چې زید ابن ثابت (رضي الله عنه) عثمان رضی الله عنه ته راغی او ورته یې وفرمایل چې د انصارو صحابه کرامو رضی الله عنهم د ځوانانو یو ټولی دروازه کې ولاړ دي که ته اجازه ورکړې نو ستا په دفاع کې به وجنګیږي او دغه خبره یې څو واره تکرار کړه او ورته یې وویل، تاسره دلته هم عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه)، عبدالله بن زبیر (رضي الله عنه) او حسن بن علي (رضي الله عنه) شته او (700) کسان لری امر وکړه چې خوارجو او باغیانو سره وجنګیږي؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل، نه زه دا کار نشم کولای زه د مسلمانانو وژنه نشم کولای.

➔ عبدالله بن ساعده (رضي الله عنه) نه روایت دی سعید ابن عاص رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته راغی چې دغه باغیان دروازه کې موجود دي مونږ په تیرو ولي، نیزې راته پرقوي، ډېر صحابه یې زخمیان کړل او ته اجازه نه ورکوې چې ورسره وجنګیږي، نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل زه پوهیږم که جنګ شروع کړم، الله (جل جلاله) به ما ته فتحه راکړي؛ خو زه نه غواړم مسلمانان خپل منځي جګړو کې ښکیل شي.

کله چې سعید ابن عاص (رضي الله عنه) دغه خبره واوریدله نو ویې ویل قسم په الله (جل جلاله) چې بیا زه لتا نه مشوره و نه غواړم بهر ووتو او په خوارجو یې حمله وکړه ډیر یې مړه کړل اخر یې سر په تورو ولړیدو او شهید شو.

➔ عمر ابن سعد (رضي الله عنه) د خپل پلار نه روایت کوو چې زما ورور عامر ابن سعد (رضي الله عنه) ورته راغی او ورته یې وویل، پلار جانه خلک جنګ ته تیار دي عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار کور کې ناست یې، ته زمونږ په شان توره وهونکي ځامن لرې او خپله هم یو تکړه پهلوان یې ولې نه وځې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد (رضي الله عنه) وويل، بچيه زه لتا نه ښه پوهېږم ايا ته غواړې چې ما خپل منځي جګړې ته ورداخل کړې زه پوهېږم چې د خوارجو او يهودو وژل روا دي؛ خو ناپوهه مسلمان قوم پرستان هم ورسره دي زه به مسلمان له کافره څنګه جلا کوم بيا يې ورته وفرمايل، زويه قسم په الله (جل جلاله) زه به تر هغې و نه جنګېږم چې تر څو مې داسې توره لاس ته نه وي راغلې چې دوه سترګې ولري، ژبه ولري او دوه شونډې ولري، چې زه يې په کافر، يهودي او يا خوارج پورته کړم نو ويې پيژني او راته ووايې وهه يې کافر دی، يهودي دی او خوارج دی او زه شرق تري تير کړم او سر تري غوڅ کړم او توره کار پرې وکړي او که په مسلمان يې پورته کړم نو توره يې وپيژني چې مسلمان دی او راته ووايې مه يې وهه چې مړ يې نکړې مسلمان دی، بيا سعد وفرمايل چې ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې دغسې د فتنې په وخت هغه څوک بهتر دی چې کور کې کيني او شخصي او خپل منځي جګړې ونکړي.[1]

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۴) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟

د عثمان (رضي الله عنه) فضيلت.

د عثمان (رضي الله عنه) شهادت.

☚ د طلحه بن عبيد الله (رضي الله عنه) نه روايت دی چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل، د هر چا يو نزدی ملګری وي، زما د جنت ملګری عثمان (رضي الله عنه) دی.

☚ د حسنينو (رضی الله عنهم) او عبد الله بن زبير (رضي الله عنه) نه روايت دی چې مور د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وو؛ نو چې کله اخري ورځې شوې مور ورته وويل چې اجازت راکړه چې مور د خوارجو سره وجنګيږو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمايل که تاسو نه خفه کېږئ خپلو کورو ته لاړ شئ بيا يې دروازه راته خلاصه کړه او مور خپلو کورونو ته لاړو.

☚ حسن (رضي الله عنه) فرمايي، چې ما خپل والد علي (رضي الله عنه) ته وويل، چې عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار ناست يې نو هغه راته وويل، چې زه پوهېږم عثمان (رضي الله عنه) جنګ او وينه تويول نه غواړي نو ځکه کور کې ناست يم.

د عثمان (رضي الله عنه) نه چې کومو خلکو د خلافت پرېښودو غوښتنه کوله اکثره خوارج او يهود وو او ډير لږ ناپوهه قوم پرست مسلمانان ورسره وو کوم جليل القدر صحابي تري غوښتنه نوه کړې، بل دا چې عايشه (رضي الله عنه) فرمايي چې ما عثمان (رضي الله عنه) ته وويل ته دغه خوارجو سره جنګ ولی نه کوې؟ نو هغه راته وويل چې ستا په کور کې چې ماسره رسول الله (صلی الله عليه وسلم) پټې خبرې وکړې او بيا يې عهد او قول را څخه واخيست نو هغه همدا خبرې وې ما ته رسول الله

---

[1] اخرج البدايه والنهاية، جلد 7 صفحه 282، واخرج ابونعيم في الحلية جلد 1 صفحه 94، وايضاً راوه طبراني مثل ذلک، والهيثمي جلد 7 صفحه 299، وعن ابن سيرين مثله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(صلی الله علیه وسلم) وفرمایل چې تا ته به خلک یو کمیس درواغوندي پام کوه چې بېرته یې تر مرګه لرې نکړې، نو هغه کمیس همدا خلافت دی.

بل دا چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما ته د صبر کولو ویلي وو او د خوارجو سره په دې خاطر د جنګ نه منع کړی یم چې ناپوهه مسلمانان ورسره ملګري دي نو ما ته د داسې خلکو وژل ناروا دي چې کلمه وایې ځکه چې د جنګ په وخت خوارج او مسلمان پیژندل مشکل دي.

☚ د ذالحجې مبارکه میاشت وه او زیاتره صحابه کرام حج ته لاړل، هغوی فکر کاوه چې د عثمان (رضي الله عنه) محاصره به نوره هم اوږده شي؛ نو ځکه حج ته لاړل دلته مدینه منوره کې عبدالله ابن سبا د ملګرو سره د عثمان (رضي الله عنه) د کور دروازه وسوځوله او د سهار د لمونځ نه بعد عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم تلاوت کولو چې یهودي خوارج د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول او په عثمان (رضي الله عنه) اول ګزار ابن سبا یهودي وکړو چې وینه مبارکه یې د قران کریم په دې آیات مبارک ور تویه شوه،

{فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللهُ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْم}

ترجمه:: زر دی چې چې الله به ستا لپاره کافي شي د دوی نه او الله اوریدونکی او پوهه دی.

یهودي خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ او نورو مسلمانانو ته یې د فتنې دروازه خلاصه کړه د شیعه ګانو د عقیدې موسس عبداله ابن سبا د عثمان (رضي الله عنه) په شهید کولو د یوې داسې عقیدې دروازه پرانیسته چې تر قیامته به مسلمانانو ته د دوی اضرار له یهودو او نصاراوو زیات وي، څومره مشکلات چې شیعه ګانو د اسلام په تاریخ اهل بیتو ته پیدا کړي هیڅ له دې زیاته بېلګه یې بله نشتته.

☚ خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ خو د عثمان (رضي الله عنه) اخلاق، حیا، سخاوت، بهادري او فتوحات ژوندي دي، د عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم ترتیب او جمع کولو خدمات تر قیامته ژوندي دي[2].

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۵) او اخري برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کیدل.

د افغانستان فتحه:

عثمان (رضي الله عنه) حذیفه ابن یمان د عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) تر قوماندې لاندې اذربایجان ته ولېږلو له فتحې څخه څه وخت بعد حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ارمنیا ته مخه کړه هغه هلته په جګړه بوخت شو د اذربایجان خلکو بیا شورش وکړو؛ نو حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ولید بن عقبه (رضي الله عنه) هلته ولېږلو او د اذربایجان د خلکو شورش یې ناکام کړ له هغې ځایه بیرته د مدینې منورې په طرف روان شو لاره کې ورته د امیر المؤمنین عثمان (رضي الله عنه) لیک ور ورسیدو، چې شام ته د امیر معاویه (رضي الله عنه) د کومک لپاره مجاهدین ولېږي ځکه چې

[2] مسند امام احمد باب فضایل عثمانؓ، الاستیعاب ج 2، حلیة الاولیاء 4 باب العشرة مبشرة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شام د عمر (رضي الله عنه) په وخت کې فتحه شوی وو؛ خو د عبدالله ابن سبا خوارجو وخت په وخت شورشونه کول نو ولید بن عقبة (رضي الله عنه) د شام طرف ته (8000) اته زره مجاهدین ولېږل، چې هغوی د خوارجو هغه شورش او بغاوت ختم کړ.
بل خوا عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) چې د عراق د بصرې والي وو له هغې ځایه اخنف بن قیس (رضي الله عنه) د خراسان طرفته راولېږلو ځکه عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) د عمر (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې د خراسان لږې برخې نیولې وې چې بیرته یې له لاسه وتلې وې، نو اخنف بن قیس ترکستان، ایران او نور ځایونه فتحه کړل او قندهار ته یې عاصم ابن عاصم التمیمي (رضي الله عنه) راولېږلو چې د قندهار خلکو ورسره شدید مقاومت وکړ، ډېر تلفات یې ورواړول خو اخر د عاصم (رضي الله عنه) لښکر قندهار فتحه کړ.
بیا پخپله خراسان ته راغی او د جنګ قومانده یې اخنف بن قیس (رضي الله عنه) ته ورکړه هغه د اوسني افغانستان زیاتره برخې ونیولې لکه کابل، غزني او زابل خو څه وخت وروسته دغه خلکو بغاوت وکړ او دا ځایونه د مسلمانانو له لاسه ووتل، له بل خوا عبدالله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) پخپله جوزجان، تالقان او فاریاب ونیول دغه جګړه کې دیرش زره (30000) مجاهدینو برخه اخیستې وه.
ربیع بن زیاد الحارثي (رضي الله عنه) هم عبدالله بن عامر (رضي الله عنه) قوماندان وو زرنج او ورسره علاقې یې فتحه کړې او عبدالرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) یې کابل طرفته راولېږلو؛ خو د کابل خلکو د مسلمانانو پر وړاندې ډېر شدید مقاومت وکړ او د عبدالرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) مجاهدین یې ښار ته د ننوتلو څخه منع کړل؛ خو مسلمانانو د کابل ښار تر ډېره وخته محاصره کړې وساتلو اخر د کابل او سیدونکي تنګ شول او مجاهدین یې کابل ته پرېښودل په داسې حال کې چې د مجاهدینو منجنیقونو د کابل زیاته برخه ویجاړه کړې وه.
عبدالله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) بیرته بصرې ته لاړو او اقرع بن حابس (رضي الله عنه) یې دلته امیر وټاکلو اقرع ابن حابس (رضي الله عنه) جوزجان ته لاړو چې جوزجانیانو بیا بغاوت کړی وو هغه هلته مصروف شو دلته کابل، غزني او زابل کې بیا بغاوت وشو چې د اوسني افغانستان زیاتره برخې بیا د مسلمانانو له لاسه ووتلې او هر ځای مقاومتونه شروع شول بل طرفته هغه مجاهدین چې د قبرص د فتحې لپاره تللي وو له سخت مقاومت سره مخ شوي وو، هلته امیر معاویه (رضي الله عنه) د عثمان (رضي الله عنه) په امر یو بحري فوځ جوړ کړ چې په اسلام کې اولنی سمندري فوځ وو او عبدالله ابن قیس (رضي الله عنه) چې د سمندرونو ماهر وو د امیر معاویه (رضي الله عنه) لخوا مشر وټاکل شو او عبدالله ابن عامر التمیمي (رضي الله عنه) سپه سالار کړو هغه پنځه سوه جنګي بیړۍ تیارې کړې او په سمندر کې یې د قبرص په طرف روانې کړې، دې غزا ته ذات السواري وایې ځکه چې دغه ټولې کشتۍ له خلکو ډکې وې نو چې کله د سمندر منځ ته ورسیدل نو هلته د روم عسکرو هم د دوی مخنیوي ته اته سوه بیړۍ راستولي وې او دوی یو بل سره مخامخ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو وربانـدې غشـي ويشـتل شـروع کـړل؛ خـو غشـي هغـوی تـه و نـه رسـيدل نـو عبـد الله ابـن قـيس (رضـي الله عنـه) مجاهـدينو تـه امـر وکـړ، چـې د الله پـه توکـل خپلـې کشـتۍ بالکـل د روم د فـوځ کشـتيو تـه ورسوئ، چې لاس په لاس جنګ ورسره وکړو.

همغـه وو چـې مسـلمان فـوځ خپلـې کشـتۍ د هغـوې لـه کشـتيو سـره نـزدې کـړې او پـه يـو بـل يـې د غشـو ويشتل شروع کړل.

چـې اخـر کـې د روم فـوځ هغـه کشـتۍ چـې د مسـلمانانو کشـتيو سـره يـې ترلـې نـوې وتښـتولې او پـاتې کشتۍ مجاهدينو غنيمت کړې او له سمندره تير شول او قبرص يې فتحه کړ.

د قبـرص د فتحـې وروسـته د مجاهـدينو مخـه د ايـران مجوسـيانو طرفتـه شـوه او سـليمان البـاهلي (رضـي الله عنـه) د ايـران لپـاره سـپه سـالار غـوره شـو چـې لـږ وخـت کـې يـې ايـران مکمـل فتحـه کـړ بـل طرفتـه افريقـايې هيوادونـه لکـه تـونس و غيـره هـم فتحـه شـول؛ خـو عبـد الله ابـن عـامر (رضـي الله عنـه) تـر ټولـو زيـات د عثمـان (رضـي الله عنـه) شـهادت او د خراسـان د ټـولې خـاورې لـه لاسـه وتلـو زيـات پريشـانه کـړی وو، نـو فيصـله يـې وکـړه چـې اول بـه ترکيـه فتحـه کـړې او بيـا بـه د افغانسـتان شـمال طـرف ګاونـډي هيوادونـو او بيـا بـه لـه هغـه ځايـه د ټولـو ملکونـو مشـترکه فـوځ جـوړ کـړې ځکـه چـې د افغانسـتان مختلفـې برخـې څـو څـو ځلـه فتحـه شـوې؛ خـو مسـلمانانو ونشـو سـاتلای، دا ځکـه چـې د افغانسـتان خلـک ډيـر بهادر او ميړني وو.

لـه بلـې خـوا چـې د اسـيا زړه ورتـه ويـل کيـږي هـم اسـانه کـار نـه وو، ځکـه چـې لـه سـمندره لـرې غرنـی هيـواد دی، لـوی دښـتې او صـحراګانې لـري لـوړې ژورې لـري، لـه دوی غيـر بـل څـوک دغـه هيـواد نـه شـي سـاتلی او د اسـيا د ټولـو هيوادونـو فتحـې هـم لـه دې هيـواده ناشـونې وې، نـو مسـلمانانو اول شـمالي ګاونـډي ملکونه فتحه کړل او بيا يې د افغانستان د نيولو او فتحه کولو پروګرام جوړ کړ.

خـو د افغانسـتان خلـک هـم نـاخبره نـه وو او د مسـلمانانو بـې سـارې فتوحـاتو ورخطـا کړې وو او څـو ځلـه پـه افغانسـتان حملـې او دواړو طرفونـو تـه تلفـاتو يـې هـم ذهـن کـې وو نـو قـومي مشـرانو د خپلـو عنانـاتو مطـابق يـوه لويـه جرګـه راوغوښـته او مشـوره يـې وکـړه چـې يـو قـوي وفـد مسـلمانانو تـه ورولېـږي، چـې هغـوی سـره خبـرې وکـړې او د يـو داسـې جنـګ چـې هـېڅ سـرحد نلـري، نـو لـه پوهـه کسـانو يـې يـې وفـد چـې د روايـاتو مطـابق پنځـه کسـان وو، عبـد الله عامر (رضـي الله عنـه) اخنـف بـن قـيس (رضـي الله عنـه) او سليمان الحارثي (رضي الله عنه) ته ورولېږي.

عبـد الله بـن عـامر (رضـي الله عنـه) چـې يـو تکـړه، پـوه او عـالم شخصـيت وو دغـه وفـد سـره ډيـره نرمـه لهجـه، ښـه اخـلاق او نبـوي اصـولو بانـدې برابـره معاملـه وکـړه، دوی يـې د مجوسـي او زردشـتي ديـن نـه اسـلام تـه راوبلـل او توحيـد يـې ورتـه وړانـدې کـړو، چـې د دغـه وفـد ټـول مشـران پـه خپلـه خوښـه قـانع شـول چـې دغـه د اسـلام ديـن بـر حـق دی، دوی د ديـن د زده کـړې لپـاره څـو ورځـې تيـرې کـړې او بيرتـه واپـس راستانه شول.

او بيـا يـې د ټـول افغانسـتان نـه مشـران راجمـع کـړل او د مسـلمانانو د ديـن خـوبې او ښـېګنې يـې ورتـه بيـان کـړې د هغـوی اخـلاق او اعمـالو پـه بـاره کـې يـې ورتـه معلومـات ورکـړل؛ خـو دې مشـرانو يـو ځـل بيـاتر وغوښـتل چـې تاسـې بيـا لاړ شـئ او ورتـه ووايـې چـې مـوږ تـه څـو عالمـان راولېږئ چـې هغـوی دغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبي لیدلی وي تر څو چې زموږ یقین پوخ شي هغوی دوهم ځل مسلمانانو ته ورغلل او هغوی یو څو صحابه کرام ورسره راولیږل چې د هغوی د څو ورځو دعوت په برکت د افغانستان ټول وګړي چې چا په زور نه شو مسلمان کولای په خپله خوښه مسلمانان شول له دې وروسته عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) په خپله خوښه افغانستان ته راغی او د دغه ځای د خلکو ایمانداري، بهادري، غیرت او میلمه پالنې زیات خوشحال کړ او له دې ځایه بیرته تګ یې خوښ نه شو، تر دې چې د یو روایت مطابق جوزجان کې وفات او همدلته خاورو ته وسپارل شو.

په همدې طریقه هغه افغانستان چې په زرګونو فوځ او عسکرو چا تسلیم نکړای شو په خپله خوښه یې اسلام قبول کړ.

چې د ډیرو هغه صحابه کرامو وړاندوینه ربښتیا شوه چې د افغانستان خلک په اسانه نه شي مسلمانیدلای خو که یو ځل مسلمانان شول تر قیامته به یې څوکم له دین و نه ګرځوي* !

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

---

* مأخوذ من موسوعة فتح دولة افغنستان الاسلامية، البداية والنهاية، مسند امام احمد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library